

ISSN: 2630-0761

วารสารครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

EDUCATION JOURNAL
Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

วารสารราย 4 เดือน ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2563

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร. 0-5621-9100 ต่อ 2102
<http://edu.nsrj.ac.th/2018/>

วารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วัตถุประสงค์

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ บทความวิชาการ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ รวมถึงผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ ความก้าวหน้าในงานวิจัย และเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์นักวิชาการ และนักศึกษา ต่อสาธารณชน

เจ้าของวารสาร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ที่ปรึกษา

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ รักดีจิตร
Assoc.Prof.Dr.Yaowares Pakdeejit

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันวิสาข์ พูลทอง
Asst.Prof. Wanwisa Phulthong
อาจารย์ ดร.กุลรภัส เทียมทิพร
Dr.Kulrapas Tiamtiporn

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์
Prof. Dr.Anurak Panyanuwat
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด
Assoc.Prof.Dr. Boonchom Srisa-Ard
รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์
Assoc.Prof.Dr.Chaiwat Sutthirat
รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร
Assoc.Prof.Dr.Wareerat Kaewurai
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ
Prof. Dr. Teera Runcharoen
รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์
Assoc.Prof.Dr.Nuntiya Noichun
รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกลสิกร
Assoc.Prof.Dr.Montree Yamkasikorn
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ใหมจันทร์
Asst.Prof.Dr. Seri Maichan

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่ง
ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน

Asst.Prof.Dr.Teeppipat Suntawan

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาธิพย์ งามนิล

Asst.Prof.Dr.Suthathip Ngamnin

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประธานงาน

นางสาวนภัทร บุตรพริ้ง

Miss.Naphat Budprink

นางสาวจรินทร์ สุขขานน

Miss.Jarinton Sukkanon

ที่วาร์ร้อยตรีวิรัช หมวกเอี่ยม

Acting Sub Lt. Wirapat Muak-iem

นายรามศ ชาญณรงค์

Mr.Rames Channarong

นายวุฒิพงศ์ ฝ่ายอุปละ

Mr.Wuttiphonng Fayoupala

นางสาวณัฐชา นิมทอง

Miss.Natthacha Nimthong

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) คือ

ฉบับแรกของปี

มกราคม – เมษายน

ฉบับที่สองของปี

พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่สามของปี

กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000

โทร. 0-5621-9100 ต่อ 2102

<http://edu.nsrui.ac.th/2018/>

พิมพ์ที่

บริษัท ศิลปะงานพิมพ์ จำกัด

99/160 หมู่ 14 ตำบลวัดไทร อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 60000

โทรศัพท์ 056-872485

บทความที่นำมาตีพิมพ์ในแต่ละฉบับ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรก แล้วจัดให้มีการภายนอกกร่วม
กลั่นกรอง (Peer Review) และประเมินบทความตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนดในลักษณะเป็น Double - Blind
Peer Review คือปกปิดรายชื่อผู้เขียนบทความและผู้เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก อีระภูธร	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ประจักษ์บาน	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.สรวงพร กุศลส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.อนุวัติ คุณแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงษ์เทพ จิระโร	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ว่าที่ร้อยตรีหญิง ดร.ขวัญใจ จริยาทัศน์กร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ ลีลา	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์วุฒิชัย ประภาภิตติรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วไลพร เมฆไตรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ คำรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทินกร ชอัมพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำค้าง สุขเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ พุทธเชม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไอริน ชุ่มเมืองเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายทิพย์ ยะพู	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.ไกรวิชญ์ ดีเอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สารจากบรรณาธิการ

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ฉบับปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2563 ยังคงมุ่งมั่นทำหน้าที่เป็นพื้นที่เปิดทางวิชาการสำหรับคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา รวมถึงผู้ที่สนใจได้นำเสนอผลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการ ซึ่งนำไปสู่การสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศชาติด้วยการสร้างองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัย การศึกษาค้นคว้าและการเรียบเรียงผลงานทางวิชาการ โดยในฉบับนี้ได้นำเสนอบทความที่น่าสนใจ รวมทั้งสิ้น 7 เรื่อง เป็นบทความวิจัย 7 เรื่อง บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบ การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์สาขา ซึ่งถือเป็นมาตรฐานทางวิชาการที่ทางกองบรรณาธิการวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ให้ความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาและส่งเสริมการนำเสนอผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ โดยมีนักวิชาการส่งผลงานเพื่อขอรับการเผยแพร่จำนวนมากและต่อเนื่อง ทั้งนี้ กองบรรณาธิการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพของวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ให้มีระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สำคัญคือการได้มีโอกาสเผยแพร่บทความต่าง ๆ ให้กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งหากนักวิชาการท่านใดที่มีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงาน ผลงานวิจัย ผลการศึกษาค้นคว้า ผลงานวิชาการของตนเองสู่แวดวงทางการศึกษาและวิชาการ วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีความพร้อมและยินดีเป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านร่วมพิจารณาผลงานทางวิชาการ ขอบคณานักวิชาการที่ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของวารสาร โดยส่งบทความลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางกองบรรณาธิการขอให้ความเชื่อมั่นว่าจะดำเนินการพัฒนามาตรฐานของวารสารให้มีคุณภาพ เพื่อพร้อมมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ ภักดีจิตร

บรรณาธิการวารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ทัศนะ แนวคิด และรูปแบบการนำเสนอบทความในวารสารนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่ละคน การนำบทความหรือส่วนหนึ่งของบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ให้อ้างอิงแสดงที่มาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนบทความ และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์ และจะแจ้งให้เจ้าของบทความทราบหลังจากผู้ประเมินอิสระตรวจอ่านบทความแล้ว

สารบัญ

	หน้า
วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	ก
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ	ง
สารจากบรรณาธิการ	จ
สารบัญ	ฉ
 การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง The Development Innovation Local Curriculum and Online Video Way of Life in Khao Thong Community	1
วารุณี อิ่มใจ, เยาวเรศ ภักดีจิตร	
การศึกษาความต้องการการพัฒนาตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก The Self - Development Requirements of Teachers under TaK Provincial Office of Non - Formal and Informal Education	13
เยาวลักษณ์ ปัญญาวัจ, ไกรวิทย์ ดีเอม, ทวีพัฒน์ สันตะวัน	
การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ส21102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) Increasing academic achievement In Buddhism, Sor 21102 of Mathayomsuksa 1/2 students at Tha Takopittayakom School using a game-based learning process (Quizizz)	26
อัญญา หาญใจ	
การศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย The Study of the Operational Problems of Subdistrict Non - Formal and Informal Education Centers in Lamphoon under Office of the Non - Formal and Informal Education	35
จันทร์ศิริ ปัญญาวัจ, สุพัฒนา หอมบุปผา, ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์	
การศึกษาปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มประสานงานสถานศึกษา โพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 A Study of Problems and the Internal Quality Assurance Pothale 02 under School Coordinate Group Phichit Primary Service Area Office 2	45
รจรินทร์ แจ่มสว่าง, ไกรวิทย์ ดีเอม, ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคซิปปา The Development of Learning Achievement in Social Studies Religion and Culture Courses Economics of Grade 6 Students using Collaborative Learning CIPPA Techniques	57
เอธิส ศิลารักษ์, จิฑาภรณ์ อินทร์แย้ม	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์เข้ามาช่วยในการแก้ปัญหา การเรียนคณิตศาสตร์ โรงเรียนวัดสันติธรรม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	
The Solving Problems by Memorizing the Multiplication Table using a Mathematical Number Table Game to Help in Solving Problems Learning Math Wat Santitham School, Muang District, Nakhon Sawan Province	68
ชัชวาล จิตรขุนทด, วิทยา ทองโสม	
ภาคผนวก	78
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	79

การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นและวิดีโอออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง The Development Innovation Local Curriculum and Online Video Way of Life in Khao Thong Community

วารุณี อิ่มใจ¹, เยาวเรศ ปักดีจิต²

Warunee Imjai¹, Yaowares Pakdeejit²

Corresponding Author E-mail: waru11nook@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง 2) พัฒนาวิดีโอออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทองประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ องค์กรชุมชนในเขตตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ และกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ครู นักเรียน โรงเรียนวัดโป่งสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกข้อบ่งชี้เนื้อหา 2) แบบบันทึกโครงสร้างหลักสูตร 3) โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ 4) แผนการจัดการเรียนรู้ 5) แบบวิเคราะห์เนื้อหาที่จะจัดทำวิดีโอออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง และ 6) แบบประเมินคุณภาพวิดีโอออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้แจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า

1) นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 ความเป็นมาของตำบลเขาทอง หน่วยที่ 2 สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของตำบลเขาทอง หน่วยที่ 3 วัฒนธรรมประเพณี หน่วยที่ 4 ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ หน่วยที่ 5 ศิลปะการแสดงรำไทพอง ผลการประเมินคุณภาพ นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง มีผลการประเมินคุณภาพในระดับความเหมาะสมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และ 2) วิดีโอออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง ประกอบด้วย ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาของตำบลเขาทอง 2) สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของตำบลเขาทอง 3) วัฒนธรรมประเพณี 4) ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 5) ศิลปะการแสดงรำไทพอง ซึ่งพัฒนาวิดีโอออนไลน์ โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเผยแพร่บน YouTube (หลักสูตรพัฒนาท้องถิ่น วิถีชีวิตเขาทอง) ผลการประเมินคุณภาพวิดีโอออนไลน์ เรื่อง แม่เป็นศึกษา มีระดับคุณภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$)

คำสำคัญ: นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น, วิดีโอออนไลน์, วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง

¹ ครู, โรงเรียนวัดโป่งสวรรค์

¹ Teacher, Wat Pong Sawan school

² นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Students in the Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat University, Nakhon Sawan

Abstract

The objective of this study was to 1) develop innovation local curriculum way of life in Khao Thong community and 2) develop online video way of life in Khao Thong community. The population used in this time consisted of 2 groups, the first group was community organizations in Khao Thong subdistrict Phayuha Khiri district, Nakhon Sawan province and the second group were teachers, students, Wat Pong Sawan school, Nakhon Sawan province and students of social studies Nakhon Sawan Rajabhat university. The tools used in this research consisted of: 1) content scope record form 2) form for recording the course structure 3) structure of the learning unit 4) learning management plan 5) a content analysis form to produce an online video way of life in Khao Thong community and 6) an online video quality assessment form way of life in Khao Thong community. The statistics used were average and standard deviation. The research found that:

1) Innovation local curriculum way of life in Khao Thong community, 5 learning units, 1) history of Khao Thong subdistrict 2) geography and general condition of Khao Thong subdistrict 3) cultural traditions 4) local wisdom and 5) dance performance art, quality assessment results Innovation local curriculum way of life in Khao Thong community had quality assessment results at the overall suitability level at a high level ($\bar{x} = 4.13$). and 2) An online video way of life in Khao Thong community consists of 1) history of Khao Thong subdistrict 2) geography and general condition of Khao Thong subdistrict 3) cultural traditions 4) local wisdom and 5) dance performance art, which develops online video through the international network and disseminated on YouTube, the results of the online video quality assessment were of an overall quality level at a high level ($\bar{x} = 4.24$).

Keywords: Innovation of Local Courses, Online Video, Way of Life in Khao Thong Community

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงสภาวะด้านสังคมของโลกภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม ให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดิ่งดามลดลง ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่น มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการบริโภค การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง แก่งแย่งเอาเปรียบกัน ขาดความสามัคคีไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและผลดีภาพแรงงานต่ำ ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากร ปัญหาคุณภาพการศึกษา และระดับสติปัญญาของเด็ก รวมถึงเผชิญปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และการเพิ่มขึ้นของการพนันโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน การที่จะแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องมีการร่วมมือร่วมใจของคนทุกคนในหลาย ๆ ฝ่าย การพัฒนาสังคมพึงประสงค์ มีคุณธรรมโดยเฉพาะการมีวินัย และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน จึงจะสามารถช่วยสังคมให้กลับมาอยู่ร่วมกัน อย่างสงบและมีความสุขได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) และการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้า การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ทั้งนี้ การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ในยุคสังคมฐานความรู้ตามกระบวนทัศน์ใหม่ ความรู้และผู้ใช้ความรู้ (knowledge and knowledge workers) คือ ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่อาศัยการผลิต การแพร่กระจาย (dissemination) และการใช้ความรู้จะเป็นตัวขับเคลื่อนหลักให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจ ฐานความรู้จะต้องอาศัยนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและสภาพแวดล้อมทางสังคมธุรกิจ องค์ประกอบทั้งหมดที่กล่าวถึงนี้ส่วนใหญ่จะมีผลมาจากกระบวนการเรียนการสอน การวิจัยและการพัฒนา และการจัดการความรู้ครบวงจรที่เกิดขึ้นในหน่วยงานทางการศึกษา โดยเฉพาะชั้นอุดมศึกษาซึ่งจะเป็นปัจจัยเสริมสร้างและเอื้ออำนวยให้สังคมไทยก้าวไปสู่สังคมฐานความรู้ (วิจิตร ศรีสอาน, 2560) มีแนวความคิดว่า ดังนั้น การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประเภทฐานความรู้ เป็นการจัดการความรู้ (Knowledge Management) อีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้ได้มีโอกาสในการพัฒนาการค้นคว้าข้อมูลในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายโดยลักษณะที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน นับว่าเป็นการเรียนการสอนที่สามารถนำโปรแกรมช่วยสอนจากทรัพยากรเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดโดยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมากมายทุกด้าน (Khan, 1997)

นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชีวิตชุมชนเขาทอง ที่ได้คิดค้นประยุกต์มาจากสภาพบริบท วิถีชีวิต สภาพแวดล้อมชุมชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระให้กับผู้เรียนในท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงทางสังคม วัฒนธรรมและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนวัดปางสวรรค์ ซึ่งเป็นโรงเรียนในเขตอำเภอพยุหะคีรี มีความใกล้ชิดกับชุมชนในท้องถิ่นมากที่สุด โรงเรียนเป็นปัจจัยที่

มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการเรียนรู้ เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ที่พัฒนาความรู้ พัฒนาทักษะและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในทุกด้านของเด็ก จึงมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน มีความจำเป็นที่จะต้องให้ทั้งชุมชนและโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นควรเป็นความคิดริเริ่มจากความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องเปิดโอกาสและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลายตามความสามารถของแต่ละฝ่าย เป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกัน ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553) ได้อธิบายไว้ว่า ผู้เข้าร่วมในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนควรเป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคคล และคณะบุคคลในท้องถิ่น เช่น หน่วยงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรทางศาสนา สื่อมวลชน สถาบันผลิตครู ครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เรียน เป็นต้น ที่มีหน้าที่ให้มีความสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมและร่วมมือจัดการศึกษา พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พัฒนาฐานความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านสะแกกรัง ซึ่งการมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจ เป็นการค้นหาปัญหา สาเหตุและการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์วิธีการแนวทางการดำเนินการ กำหนดการใช้แหล่งทรัพยากร และการนำผลจากความคิดไปใช้ปฏิบัติจริง และรับผลประโยชน์และคุณประโยชน์ ถือได้ว่าเป็นการรับประโยชน์ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและวิถีทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง จะส่งเสริมให้คนในชุมชน สถานศึกษา สามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น ทั้งได้หลักสูตรท้องถิ่น หรือบทเรียนท้องถิ่นที่สามารถใช้ในการบูรณาการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และได้มีทรัพยากรการเรียนรู้ไปใช้ส่งเสริมให้มีการจัดการความรู้(KM) สำหรับคนในชุมชน นักเรียน สถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ได้ใช้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ สร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคนในชุมชน ทั้งนี้ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและวิถีทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง จึงมีความจำเป็นและสำคัญที่ต้องมีการดำเนินการที่มีส่วนร่วมจากบุคคลภายในสถานศึกษา บุคคลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง นักวิจัยหรือนักพัฒนาหลักสูตร และประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและวิถีทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจ ในการพัฒนาตนเองและสามารถนำเอาภูมิปัญญา องค์ความรู้และทรัพยากรของท้องถิ่น มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง
2. เพื่อพัฒนาวิถีทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง

การทบทวนวรรณกรรม

หลักสูตรท้องถิ่น คือ หลักสูตรที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียน วัฒนธรรม เอกลักษณ์ ความเป็นท้องถิ่น รวมทั้งปัญหาและความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้น ๆ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ใช่หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระให้กับผู้เรียนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงทางสังคม วัฒนธรรมและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและของท้องถิ่นนั้น ๆ

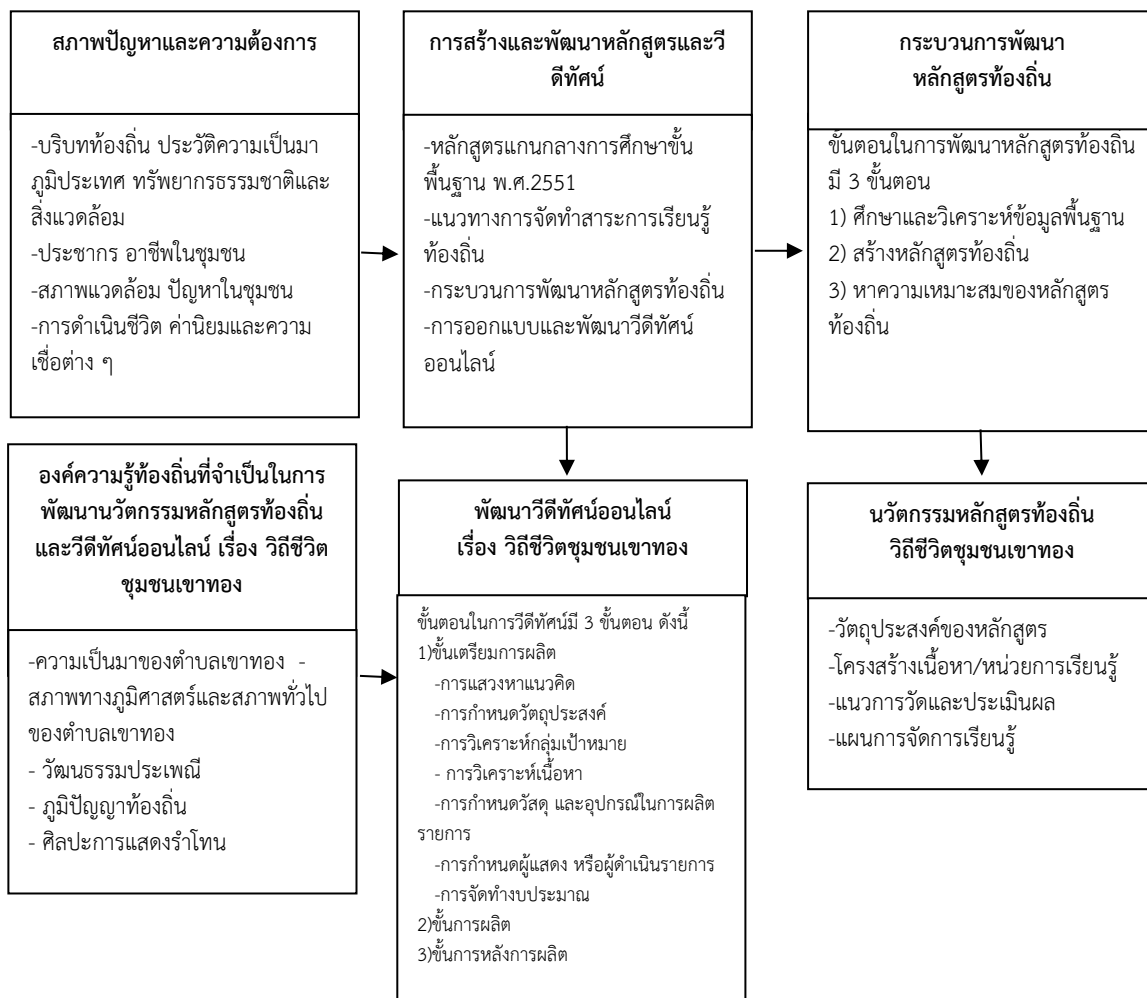
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นควรดำเนินการให้ครบทุกขั้นตอนซึ่งมีขั้นตอนหลัก ๆ คือ การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรที่ประกอบด้วย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดการประเมินผล หลังจากนั้นจึงดำเนินการจัดทำเอกสารหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบคุณภาพนำมาปรับปรุงอีกครั้งจึงนำไปทดลองใช้อาจมีการปรับปรุงอีกครั้ง แล้วจึงนำมาขออนุมัติใช้หลักสูตรกับผู้มีอำนาจในการอนุมัติหลักจากนั้นจึงนำหลักสูตรไปใช้ และมีการติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันอยู่เสมอ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสามารถทำได้โดยการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริมให้มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น การปรับหรือเพิ่มรายละเอียดหัวข้อของเนื้อหา การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน การสร้างหรือจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ และการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นโดยจัดทำเป็นรายวิชาขึ้นใหม่ โดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านมาสอดแทรก เสริมเพิ่มเติมในสาระวิชาทั้งพื้นฐานและสาระเพิ่มเติม

ทั้งนี้ในการกำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระต่าง ๆ จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาวิเคราะห์และกำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายปีหรือรายภาค ทั้งนี้ต้องพยายามกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของท้องถิ่นนั้นๆ

วีดิทัศน์เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่มีความพร้อมในลักษณะของมัลติมีเดีย (Multimedia) ซึ่งได้รวมเอาความโดดเด่นของรูปแบบและแนวทางการนำเสนอที่สมบูรณ์ครบถ้วนไว้ทั้งภาพเคลื่อนไหว เสียงประกอบ คอมพิวเตอร์กราฟิก และเทคนิคพิเศษอีกมากมาย ช่วยสร้างประสิทธิภาพการเรียนการสอน ช่วยลดความยุ่งยากซับซ้อนของเนื้อหาวิชาและมีความหลากหลายในด้านการสร้างจินตนาการของสื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถกระตุ้นความสนใจ ดึงดูดใจได้เป็นอย่างดี และอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นคุณสมบัติที่สำคัญคือสามารถนำมาเปิดซ้ำได้ตามความต้องการ นอกจากนี้ยังสามารถเลือกหรือหยุดในเนื้อหาภาพที่ต้องการได้ (สุขญา บุญพิพัฒน์, 2556) การการใช้สื่อวีดิทัศน์นับเป็นเทคโนโลยีการศึกษาที่ให้ความสะดวกทั้งผู้สอนและผู้เรียน เป็นสื่อการสอนที่สามารถนำสื่อหลายอย่างมาใช้ร่วมกันได้อย่างสะดวก เป็นการใช้สื่อเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การเรียนการสอน นอกจากนี้วีดิทัศน์ยังสามารถสาธิตได้อย่างชัดเจนสามารถทำให้ผู้เรียนได้เห็นสื่อที่ต้องการเน้นได้โดยเทคนิคการถ่ายในระยะใกล้ เพื่อขยายภาพหรือวัสดุสิ่งของให้ผู้เรียนได้เห็นทั่วถึงทุกคนได้อย่างชัดเจน (ปิยณัฐ ศรีชะตา, 2556)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง ในครั้งนี้ เป็นลักษณะการวิจัยประยุกต์ (Applied research) โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ศึกษาเนื้อหาวิจัยการสร้างนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์ออนไลน์หรือทรัพยากรการเรียนรู้ท้องถิ่น จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) และการสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) โดยขอเสนอรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ องค์กรชุมชนในเขตตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ และกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ครู นักเรียน โรงเรียนวัดโป่งสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และนักศึกษาศาสาวิชาสังคมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบบันทึกขอบข่ายเนื้อหา
2. แบบบันทึกโครงสร้างหลักสูตร
3. โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. แบบวิเคราะห์เนื้อหาที่จะจัดทำวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง
6. แบบประเมินคุณภาพวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดประชุมชี้แจงกลุ่มสร้างนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น และร่วมกันระดมสมองในการสร้างนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับความเป็นมาของตำบลเขาทอง สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของตำบลเขาทอง วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปะการแสดงรำไท่น

2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น และร่วมกันวิพากษ์หลักสูตรท้องถิ่นในประเด็นขอบข่ายเนื้อหาสาระ โครงสร้างเวลาเรียน หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้และองค์ประกอบอื่น ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น

3. นำหลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรท้องถิ่นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำแบบบันทึกผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่จะจัดทำวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทองไปประชุมวิเคราะห์เนื้อหา

5. ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 3 คน นำวีดิทัศน์ออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นและแบบประเมินวีดิทัศน์ออนไลน์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญหาคุณภาพ

6. รวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทองวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 ความเป็นมาของตำบลเขาทอง หน่วยที่ 2 สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของตำบลเขาทอง หน่วยที่ 3 วัฒนธรรมประเพณี หน่วยที่ 4 ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ หน่วยที่ 5 ศิลปะการแสดงรำไท่น โดยมีกรอบสาระท้องถิ่น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	ผลการเรียนรู้	ขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้
ความเป็นมาของตำบลเขาทอง	- มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของตำบลเขาทอง - สืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับตำบล เขาทอง	-ประวัติความเป็นมาของตำบลเขาทอง -ประวัติความเป็นมาของคนในพื้นที่เขาทอง
สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของตำบลเขาทอง	อธิบายเกี่ยวกับลักษณะของพื้นที่และอาณาเขตติดต่อของตำบลเขาทอง	สภาพภูมิศาสตร์ตำบลเขาทองและสภาพทั่วไปของตำบลเขาทอง 1. ลักษณะทางกายภาพ 2. ลักษณะภูมิอากาศ 3. จำนวนประชากร
วัฒนธรรมประเพณี	- ตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีของตำบลเขาทอง - ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีสืบสานวิถีชีวิตชาวเขาทอง	วัฒนธรรมประเพณี 1. ประเพณีจับข้อมือสาว 1.1 ที่มาของประเพณีจับข้อมือสาว 1.2 แรงบันดาลใจของประเพณีจับข้อมือสาว 1.3 กิจกรรมสำหรับคนโสด 2. ประเพณีการเลี้ยงผี หรือ งานปี 2.1 ที่มาของประเพณีเลี้ยงผีและบทบาทหน้าที่ในชุมชน 2.2 ลักษณะที่ปรากฏในประเพณีเลี้ยงผี 2.3 พิธีกรรม 3. หม้อต๋ายอดตายาย 3.1 ที่มาของหม้อต๋ายอดตายาย 3.2 ลักษณะการนับถือ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	- อธิบายวิธีการและขั้นตอนของภูมิปัญญาท้องถิ่น - ภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1. หัตถกรรม 2. สินค้า OTOP
ศิลปะการแสดงรำไท่น	- ตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีของตำบลเขาทอง -เห็นคุณค่าของศิลปะการแสดงรำไท่น -ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีสืบสานวิถีชีวิตชาวเขาทอง	ศิลปะการแสดงรำไท่น 1. ประวัติความเป็นมาของการแสดงรำไท่น 2. วิธีการแสดงและเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดง 3.บทเพลงและทำรำประกอบเพลงของการแสดงรำไท่น

คณะนักวิจัย นำนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรท้องถิ่นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความเหมาะสมไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ซึ่งได้ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรนวัตกรรมท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง ดังนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง

ข้อพิจารณา	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. โครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น			
1.1 ความเหมาะสมของความรู้สำคัญของหลักสูตร	4.00	0.00	มาก
1.2 ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.33	0.57	มาก
1.3 ความเหมาะสมของเนื้อหาของหลักสูตร/จำนวนหน่วยการเรียนรู้	4.00	0.00	มาก
1.4 ความเหมาะสมของเวลาเรียน	4.00	0.00	มาก
1.5 ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียน	4.33	0.57	มากที่สุด
1.6 ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.57	มากที่สุด
1.7 ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล	4.00	0.00	มาก
1.8 ความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้	4.00	0.00	มาก
1.9 ความเหมาะสมขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้	4.33	0.57	มาก
1.10 ความเหมาะสมของการวางแผนการจัดการเรียนรู้	3.67	0.57	มาก
1.11 สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.00	0.00	มาก
2. หน่วยการเรียนรู้			
2.1 มีความชัดเจนของหัวข้อ	4.67	0.57	มากที่สุด
2.2 การกำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนชัดเจน	4.00	0.00	มาก
2.3 การจัดเรียงลำดับเนื้อหาวิชา	4.33	0.57	มาก
2.4 กำหนดรายละเอียดได้ครอบคลุมเนื้อหา	4.33	0.57	มาก
2.5 สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.00	0.00	มาก
3. แผนการจัดการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้			
3.1 การจัดเรียงลำดับเนื้อหาวิชา	4.00	0.00	มาก
3.2 การแบ่งเวลาในเนื้อหาสาระ	4.00	0.00	มาก
3.3 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา	4.33	0.57	มาก
3.4 การกำหนดเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้	4.00	0.00	มาก
3.5 ความเหมาะสมของคาบเวลาในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้	4.00	0.00	มาก
3.6 กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	4.33	0.57	มาก
3.7 มีความเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็ก	4.00	0.00	มาก
3.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม	4.00	0.00	มาก
3.9 ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.33	0.57	มาก
3.10 สามารถนำไปปฏิบัติได้	3.67	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย	4.13	0.26	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง มีผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นในระดับความเหมาะสมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.26)

2. วิดีทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาของตำบลเขาทอง 2) สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของตำบลเขาทอง 3) วัฒนธรรมประเพณี 4) ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 5) ศิลปะการแสดงรำไท่น ซึ่งพัฒนาวิดีโอทัศน์ออนไลน์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเผยแพร่บน YouTube (หลักสูตรพัฒนาท้องถิ่น วิถีชีวิตเขาทอง)

ภาพที่ 2 YouTube (หลักสูตรพัฒนาท้องถิ่น วิถีชีวิตเขาทอง)

คณะผู้วิจัยนำวิดีโอทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของวิดีโอทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง ซึ่งผลการวิเคราะห์ขอเสนอ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพวิดีโอทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้านเนื้อหา			
1.ความเหมาะสมในการเข้าสู่เนื้อหา	4.33	0.57	มาก
2.ความถูกต้องของเนื้อหา	4.00	0.00	มาก
3.นำเสนอและขั้นตอนในการลำดับเนื้อหา	4.33	0.57	มาก
4.ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.33	0.57	มาก
5.ความเหมาะสมในการสรุปเนื้อหา	4.33	0.57	มาก
6.เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.00	0.00	มาก
7.ความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.00	0.00	มาก
8.ความสอดคล้องระหว่างภาพกับคำบรรยาย	4.00	0.00	มาก
9.ความถูกต้องขององค์ประกอบภาษาที่ใช้	4.33	0.57	มาก
10.ความถูกต้องของภาษา	4.00	0.00	มาก
รวมเฉลี่ยด้านเนื้อหา	4.16	0.28	มาก
ด้านภาพ			
1.ความชัดเจนของภาพ	4.33	0.57	มาก
2.ความต่อเนื่องของภาพที่นำเสนอ	5.00	0.00	มากที่สุด
3.ความเหมาะสมของภาพซึ่งใช้สื่อความหมาย	4.33	0.57	มาก
4.เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์	4.00	0.00	มาก
5.ความสอดคล้องระหว่างภาพกับเสียงบรรยาย	4.33	0.57	มาก
6.ความน่าสนใจของภาพ	5.00	0.00	มากที่สุด
7.ความเหมาะสมของภาพกับเนื้อหา	4.33	0.57	มาก
8.ความเหมาะสมของการจัดองค์ประกอบภาพ	4.00	0.00	มาก

ตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพวิดีโอออนไลน์ เรื่อง วิธีชีวิตชุมชนเขาทอง (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
9.ความถูกต้องของภาพ	4.33	0.57	มาก
รวมเฉลี่ยด้านภาพ	4.41	0.32	มาก
ด้านเสียง			
1.ระดับเสียงดนตรีกับเนื้อหามีความเหมาะสม	4.00	0.00	มาก
2.เสียงบรรยายชัดเจนเข้าใจง่าย	4.00	0.00	มาก
3.เสียงดนตรีและเพลงประกอบมีความชัดเจน	4.33	0.57	มาก
4.ระดับเสียงดนตรีกับเสียงบรรยายมีความเหมาะสม	4.00	0.00	มาก
รวมเฉลี่ยด้านเสียง	4.08	0.14	มาก
ด้านเทคนิค			
1.เทคนิคในการลำดับภาพ	4.33	0.57	มาก
2.ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคต่างๆ Fade ภาพ การตัดต่อภาพ/การซ้อนภาพ	4.33	0.57	มาก
รวมเฉลี่ยด้านเทคนิค	4.33	0.57	มาก
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	4.24	0.32	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพวิดีโอออนไลน์ เรื่อง วิธีชีวิตชุมชนเขาทอง มีระดับคุณภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 รองลงมาคือ ด้านเทคนิค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านเสียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08

อภิปรายผล

1. นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วิธีชีวิตชุมชนเขาทอง จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 ความเป็นมาของตำบลเขาทอง หน่วยที่ 2 สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของตำบลเขาทอง หน่วยที่ 3 วัฒนธรรม ประเพณี หน่วยที่ 4 ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ หน่วยที่ 5 ศิลปะการแสดงรำไท่น มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 สร้างนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น และขั้นตอนที่ 3 หาความเหมาะสมของนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แม่เป็นศึกษา ที่ได้ร่วมกันพัฒนาขึ้นนั้น ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะทำให้นักเรียนได้ค้นพบตนเอง เข้าใจความต้องการและทราบถึงระดับความสามารถของตนเอง ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝน ทักษะการแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ ทักษะการบริหาร การจัดการ การเป็นผู้นำผู้ตาม ฝึกทักษะ การบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ ทักษะการแสดงออก ทักษะการสร้างความรู้ใหม่ และทักษะ การทำงานอื่น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนา ไปสู่การเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอน ผู้ปกครอง และสังคม ปรรณอย่างยิ่ง ทั้งนี้ นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แม่เป็นศึกษา ผลการประเมินคุณภาพ นวัตกรรมหลักสูตร ท้องถิ่น เรื่อง วิธีชีวิตชุมชนเขาทอง มีผลการประเมินคุณภาพในระดับความเหมาะสมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13) ซึ่งเป็นการประเมินเอกสารหลักสูตร ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างหลักการโครงสร้างหลักสูตร วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และเป็นการประเมินผลว่ามีมากน้อยเพียงใด ภาษาที่ใช้สามารถสื่อสารได้ตรงกัน หรือไม่ ข้อกำหนดใช้หลักสูตรมีความชัดเจนไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติใช้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและประโยชน์ของ การประเมินหลักสูตร คือ ช่วยให้ความมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายในการสอนกระจ่างขึ้น เพราะถ้าคลุมเครือก็วัด ไม่ได้ ต้องตีความหมายให้กระจ่างเสียก่อนจึงประเมินได้ ช่วยส่งเสริมการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล จะมีลักษณะเป็นผลสะท้อนไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน พัฒนา ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เมื่อความมุ่งหมายกระจ่างแล้ว นักเรียนก็สามารถรู้ได้อย่างแน่ชัดว่าตนเองประสบความสำเร็จ

มากนักน้อยเพียงใด เป็นการให้แรงจูงใจแก่นักเรียน ช่วยในการแนะแนวของครูข้อมูลต่าง ๆ ที่ครูรวบรวมได้เกี่ยวกับนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวไปในตัวด้วยและช่วยในด้านการสื่อสารระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชนไปในตัวด้วย

2. วิถีทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง ประกอบด้วย ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาของตำบลเขาทอง 2) สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของตำบลเขาทอง 3) วัฒนธรรมประเพณี 4) ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 5) ศิลปะการแสดงรำโทน ซึ่งพัฒนาวิถีทัศน์ออนไลน์ โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเผยแพร่บน YouTube (หลักสูตรพัฒนาท้องถิ่น วิถีชีวิตเขาทอง) เป็นการพัฒนาอย่างเป็นระบบ คือ มีการศึกษาหลักการและแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ หลักการออกแบบสื่อวิถีทัศน์ การวิเคราะห์เนื้อหา และการรวบรวมข้อมูลจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการศึกษาที่มีการนำภาพ ภาพเคลื่อนไหว และเสียงจากสถานการณ์จริงมานำเสนอ โดยสามารถมองเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยสายตาและการได้ยิน ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้เป็นอย่างดี เพราะมีลักษณะที่เป็นจริงและมีความเป็นรูปธรรมมากกว่าตัวหนังสือและคำบรรยาย อีกทั้งมีการดำเนินเรื่องด้วยผู้ดำเนินรายการ จึงทำให้วิถีทัศน์มีความน่าสนใจ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ศึกษามีความสนใจและเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดี นอกเหนือจากนั้น สื่อวิถีทัศน์นี้ยังได้มีการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา ผลการประเมินคุณภาพวิถีทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง มีระดับคุณภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวิวัฒน์ อนันตะสุข, และคณะ (2562) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่นและวิถีทัศน์ออนไลน์ เรื่อง แม่เป็นศึกษา วิถีทัศน์ออนไลน์ เรื่อง แม่เป็นศึกษา ประกอบด้วย ประกอบด้วย 1) จากป่าสู่อำเภอ 2) อีสานพลัดถิ่น 3) ลักษณะภูมิประเทศ 4) โครงการอ่างเก็บน้ำคลองโพธิ์ 5) อาชีพ ประชากร 6) หลวงพ่อน้อย (วัดปางสัก) และ 7) สภาพและปัญหาทางสังคมของอำเภอแม่เป็น ซึ่งพัฒนาวิถีทัศน์ออนไลน์ โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเผยแพร่บน YouTube (แม่เป็นศึกษา (Mae Poen Education)) ผลการประเมินคุณภาพวิถีทัศน์ออนไลน์ เรื่อง แม่เป็นศึกษา มีระดับคุณภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาวิน ขุนนางจำ, และคณะ (2561) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและวิถีทัศน์เพื่อการเรียนรู้ เรื่อง มหัตศรยธรรมชาติแม่वंก พบว่า วิถีทัศน์เพื่อการเรียนรู้ เรื่อง มหัตศรยธรรมชาติแม่वंก ประกอบด้วย 1) ประวัติความเป็นมาของอุทยานแห่งชาติแม่वंก 2) ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติแม่वंก (พรรณไม้และสัตว์ป่า) 3) สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของอุทยานแห่งชาติแม่वंก 4) ชุมชนและสังคมในพื้นที่บริเวณอุทยานแห่งชาติแม่वंก และ 5) สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่वंก ซึ่งพัฒนาวิถีทัศน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเผยแพร่บน YouTube (ค.ท.ด. คนทำดี มหัตศรยธรรมชาติแม่वंก) ผลการประเมินคุณภาพวิถีทัศน์เพื่อการเรียนรู้ เรื่อง มหัตศรยธรรมชาติแม่वंก มีระดับคุณภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) สอดคล้องกับ จิตราภรณ์ ชังกริส (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อวิถีทัศน์เพื่อการเรียนรู้ตามแนวคิด Flipped Classroom เรื่อง การตรวจร่างกาย รายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ ผลการวิจัย ผลการประเมินคุณภาพสื่อวิถีทัศน์เพื่อการเรียนรู้ตามแนวคิด Flipped Classroom เรื่อง การตรวจร่างกาย รายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ โดยรวมอยู่ในคุณภาพระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการศึกษาการนำวัฒนธรรมหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปปรับประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครู นักศึกษาและชุมชน และมีการติดตามประเมินผลการใช้ เพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

ควรพัฒนาวิถีทัศน์ออนไลน์ ในเนื้อหาเรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง ในหัวข้ออื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับบริบทท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิตราภรณ์ ชังกริส. (2559). **การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ตามแนวคิด Flipped Classroom เรื่อง การตรวจร่างกาย รายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณัฐวิวัฒน์ อนันตะสุข, และคณะ. (2561). **การพัฒนาวัตกรรมการหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง แม่เป็นศึกษา**. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2(3).
- ปิยณัฐ ศรีชะตา. (2556). **การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ผลศึกษาระหว่างการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยครูกับการใช้สื่อวีดิทัศน์ที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา. (2548). **คุณภาพชีวิตในสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based Society) ด้วยทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism)**. กรุงเทพฯ: สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย.
- มาวิน ขุนนางจำ, และคณะ. (2561). **รายงานวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ เรื่อง มหัศจรรย์ธรรมชาติแม่วงศ์**. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วิจิตร ศรีอำน. (2560). **การศึกษาแห่งชาติในอุดมคติ**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุขญา บุญพิพัฒน์. (2556). **การสร้างสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ประโยคสนทนา 3 ภาษา ในร้านสะดวกซื้อสำหรับการจัดการเรียนการสอนทางไกล ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1**. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษนนทบุรี เขต 1.
- หริสา ยงวรรณกร. (2556). **การปฏิรูปการเรียนรู้ของครูในยุคโลกาภิวัตน์**. วารสารบริหารการศึกษา มศว., 10(19).
- Khan, B. H. (1997). **Web-Based Instruction**. Englewood Cliffs, New Jersey: Educational Technologies Publication.

การศึกษาความต้องการการพัฒนาตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก

The Self - Development Requirements of Teachers under TaK Provincial Office of Non – Formal and Informal Education

เยาวลักษณ์ ปัญญาวิง¹, ไกรวิชญ์ ดีเอม², ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน³
Yaowalak Panyawang¹, Kraiwit Dee-Aim², Teeppipat Suntawan³
Corresponding Author E-mail: yaowalak.p@nsru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2562 จำนวน 429 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test Independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า

1) ความต้องการการพัฒนาตนเองของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูสูงสุดคือ ด้านการฝึกอบรม รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองของครูในสถานศึกษา ส่วนต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาต่อ และ 2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการพัฒนาตนเองของครู จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ พบว่า ระดับความต้องการการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาแตกต่างกันตามเพศ และอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านระดับการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนาตนเอง, การศึกษานอกระบบ, การศึกษาตามอัธยาศัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to examine and compare the self-development requirements of teachers under Tak Provincial Office of Non-Formal and Informal Education divided by gender, education, age, and experience. The research population was 429 operational teachers under Tak Provincial Office of Non-Formal and Informal Education academic year 2019. The 205 samples were selected using simple random sampling. The research instrument was 5 rating scales questionnaire with validity at 1 level. The data were analyzed using frequency, percentage, mean ($\bar{x}$), and standard deviation. The hypothesis was tested by t-test Independent and one-way ANOVA. The research findings were as follows:

1) The self-development requirements of teachers overall were at the highest level. When considering each aspect found that the aspect with the highest need was the training aspect, followed by self-study of teachers in educational institutions and the lowest was a further education. and 2) The self-development requirements of teachers comparison results divided by gender, education, age, and experience found that the level of self-development requirements of teachers in educational institutions was different according to gender and age statistically significant at .05 level and according to the education was not statistically significant differences at .05 level.

Keywords: Satisfaction, Self-Development, Non-Formal Education, Informal Education

บทนำ

การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เป็น 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) สู่การปฏิบัติ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีหลักการที่สำคัญ คือ 1) ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นการพัฒนาคน ให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ มีที่ยืนและเปิดโอกาสให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ 2) ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม 3) ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561, หน้า 4)

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยมีการปฏิรูปการศึกษาศตวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) มีเป้าหมายหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทางสังคมในการบริหารจัดการการศึกษา โดยมีการออกแบบทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, หน้า 2) และสำนักงาน กศน. เป็นหน่วยงานทางการศึกษามีความตระหนักถึงหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคม จึงมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยการยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” จึงร่วมขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ภายใต้วิสัยทัศน์ในการร่วมสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับคนไทยอย่างเสมอภาค เท่าเทียม ทั่วถึง และมีคุณภาพ ในการพัฒนานุเคราะห์และระบบการบริหารจัดการเพื่อมุ่งจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมบุคลากรของหน่วยงานและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ประชาชนได้รับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิต พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน มีการจัดการความรู้ของชุมชน นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่ง ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับกลุ่มเป้าหมายประชาชนผู้ด้อย พลาน และขาดโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมที่เป็นไปตามสภาพ ปัญหา และความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุขสมควรตามอัตภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอาง, และคนอื่น ๆ, 2551, หน้า 7)

จากความจำเป็นและความสำคัญของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญในทุก ๆ ด้านสถานศึกษาเป็นสถาบันแรกที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู รวมทั้งใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 60 - 61) พบว่า ปัจจุบันครูในสถานศึกษาต้องรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบ บริหารและแนวทางการจัดการเรียนการสอน ครูต้องมีการฝึกเพิ่มขึ้นหลายประการ เช่น ครูต้องศึกษาวิจัยในชั้นเรียน สามารถให้คำแนะนำได้ทุกเรื่องตลอดเวลา ร่วมวางแผนการเรียนรู้กับผู้เรียนจากการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก และการมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นต้นทุนสนับสนุน รวมถึงศึกษาสภาพแวดล้อม และการประเมินสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการ SWOT Analysis ซึ่งมีผลการวิเคราะห์พบว่า ครูบุคลากรขาดประสบการณ์การเรียนรู้งานในหน้าที่ทักษะเฉพาะทาง/การฝึกพูด/การถ่ายทอดขาดอุดมการณ์การทำงานกับชุมชน ขาดทักษะการวิจัย/การจัดการกระบวนการเรียนรู้ครูมีภารกิจรองมากกว่าภารกิจหลัก ทำให้ภารกิจหลักลดคุณภาพลง และในด้านการคมนาคมไม่สะดวกยิ่งทำให้ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่การบริการได้อย่างทั่วถึงผู้ศึกษาได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตากและศึกษาค้นคว้าหาแนวทางการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และนำไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา และผู้เรียนหรือผู้รับบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้รับประโยชน์จากการศึกษาดังกล่าวได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาค้นหาให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัยใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาค้นหาทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ประสบการณ์

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาความต้องการการพัฒนาตนเองของครู สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม ในประเด็นต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีความต้องการ

1.1 ความหมายของความต้องการ

จรีพร ศรีทอง (2557, หน้า 3) กล่าวว่า ความต้องการ เป็นสภาวะของคนที่เกิดจากความแตกต่าง ระหว่างสิ่งที่คาดหวังหรือสิ่งที่ควรจะเป็นกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หากมีความแตกต่างกัน ก็เกิดความต้องการขึ้น มนุษย์จะเติมสิ่งที่ขาดไปเพื่อให้เกิดความสมดุล ระหว่างสิ่งที่ควรจะเป็นกับสิ่งที่เป็นจริง โดยความต้องการของมนุษย์มีทั้งความต้องการทางร่างกายและจิตใจ

1.2 ทฤษฎีความต้องการของ Maslow

อนิวัช แก้วจันทร์ (2552, หน้า 66) Maslow เป็นนักจิตวิทยาอยู่ที่มหาวิทยาลัยแบรนดิส ได้พัฒนาทฤษฎีการจูงใจที่รู้จักกันมากที่สุด ทฤษฎีหนึ่งขึ้นมา Maslow ระบุว่าบุคคลจะมีความต้องการที่เรียงลำดับจากระดับพื้นฐานมากที่สุดไปยังระดับสูงสุด มาสโลว์ (Maslow) เรียกลำดับความต้องการนี้ว่า “Hierarchy of Needs” ซึ่งประกอบด้วยลำดับความต้องการของมนุษย์ จากระดับต่ำไประดับสูง 5 ระดับดังนี้

1) ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Physiological Needs) คือ เป็นความต้องการด้านร่างกายเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหารอากาศน้ำและที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยความต้องการ ความปลอดภัยความต้องการลำดับที่สองของมาสโล จะถูกกระตุ้นหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายถูกตอบสนองแล้วความต้องการความมั่นคงปลอดภัยจะหมายถึง ความ ต้องการ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยปราศจากอันตรายทั้งร่างกายและจิตใจความมั่นคงในการทำงาน

3) ความต้องการทางสังคมคือความต้องการระดับที่ 3 โดยความต้องการทางสังคม หมายถึงความต้องการ ที่จะเกี่ยวพันการมีเพื่อนและการถูกยอมรับโดยบุคคลอื่นเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม

4) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงคือความต้องการระดับที่ 4 เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่อง สรรเสริญตัวเองมีความภาคภูมิใจใน สถานภาพทางสังคมต้องการชื่อเสียงและการยกย่องจากบุคคลอื่น

5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต คือ ความต้องการระดับสูงสุดบุคคลมักจะต้องการโอกาสที่จะคิด สร้างสรรค์ภายในงานหรือพวกเขาอาจต้องการความเป็นอิสระและความรับผิดชอบซึ่งความต้องการความสมหวังของชีวิต คือความต้องการที่จะบรรลุความสมหวังของตนเองด้วยการใช้ความสามารถทักษะและศักยภาพอย่างเต็มที่บุคคลที่ถูกจูงใจ ด้วยความต้องการความสมหวังของชีวิตจะแสวงหางานที่ท้าทายความสามารถของพวกเขา การเปิดโอกาสให้พวกเขาใช้ ความคิดสร้างสรรค์หรือการคิดค้นสิ่งใหม่

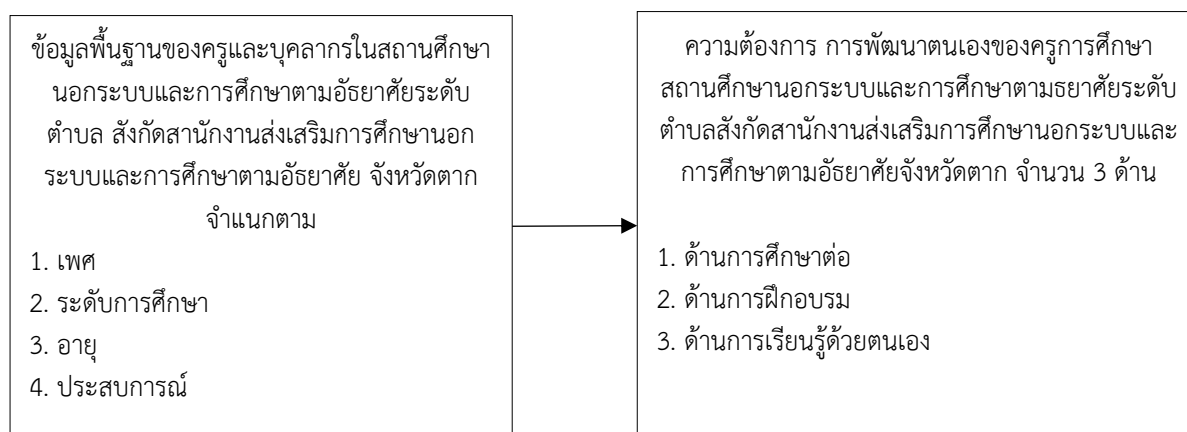
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง

รังสรรค์ โฉมยา (2556, หน้า 1) การพัฒนาตนเอง หมายถึง การที่บุคคลพยายามที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนด้วย ตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิมเหมาะสมกว่าเดิม ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการแรงจูงใจหรือ เป้าหมายที่ตนตั้งไว้ หรือหมายถึง การพัฒนาศักยภาพของตนด้วยตนเองให้ดีขึ้นทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมเพื่อให้ตน เป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคม เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นตลอดจนเพื่อการดำรงชีวิตอย่างสันติสุขของตนซึ่งมีคุณลักษณะทาง พฤติกรรมอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกับการพัฒนาตนเอง ได้แก่ การปรับปรุงตนเองการบริหารจัดการตนเองและ การปรับปรุงแก้ไขตนเองคุณลักษณะทางพฤติกรรมด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญของบุคคลที่ทุกคนควรให้ ความสนใจและใส่ใจ

ธัญญ์กร ศิริธรรมาโรจน์ (2559, หน้า 3) การพัฒนาตนในความหมายของจิตวิทยากับการพัฒนาตน หมายถึง การกระทำเพื่อการเจริญส่วนตน เป็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ด้านความมุ่งมั่นปรารถนาและค่านิยมอันเป็นพฤติกรรม ภายในซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมภายนอกด้านการกระทำที่ดีเพื่อนำชีวิตสู่ความเจริญก้าวหน้า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการพัฒนาตนเองของ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก โดยศึกษาถึงความ ต้องการพัฒนาตนเองของครูจากนั้นสรุปความต้องการการพัฒนาตนเองของครูเพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จัดลำดับความสำคัญ ของความต้องการพัฒนาตนเองสู่การวิเคราะห์รูปแบบของความต้องการ การพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ผู้ศึกษาขอเสนอกรอบแนวคิดในการศึกษาเป็น แผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ในการศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครู การศึกษาศาสนสถานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการศึกษา ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตาก ประจำปี 2562 ประกอบด้วยครู จำนวน 205 คน โดยกำหนดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครจซี่ และมอร์แกน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออก 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อายุและประสบการณ์ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตาก แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการศึกษาต่อ 2) ด้านการฝึกอบรม 3) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ซึ่งได้กำหนดคะแนนประมาณค่า ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับความต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความต้องการมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด

โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ความต้องการในการปฏิบัติงาน และจากงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและกรอบแนวคิดในการสร้างการพัฒนาตนเอง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการศึกษาต่อ 2) ด้านการฝึกอบรม 3) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. นำร่างแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ตรวจสอบพร้อมปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องการใช้ภาษา และระเบียบวิธีศึกษา

4. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของคำถามแต่ละข้อ โดยคัดเลือกคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

- +1 แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา
- 0 ไม่แน่ว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา
- 1 แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

5. ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม

6. นำเครื่องมือไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยทดลองใช้กับครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเสมารักษ์พัฒนา เพื่อหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) พบว่าได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95

7. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ที่ผู้ศึกษาทำหนังสือถึงสำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ทั้งหมดจำนวน 9 อำเภอของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตาก เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู
2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จัดส่งไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตาก ด้วยตนเองและทำการเก็บแบบสอบถามคืนโดยวิธีเดียวกัน
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. ผู้ศึกษาทราบศึกษาความต้องการ การพัฒนาตนเองของครู การศึกษาสถานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการศึกษา
 - 1.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549, หน้า 143)
 2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าร้อยละ (%)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 3. สถิติวิเคราะห์ ได้แก่
 - 3.1 ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (t-test Independent)
 - 3.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) วิเคราะห์ความแตกต่างกันรายคู่ จะพิจารณาทดสอบโดยวิธีทางเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความต้องการการพัฒนาตนเองของครู สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตากผู้ศึกษาขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และนำเสนอรูปแบบตารางประกอบด้วยคำบรรยายรายละเอียดออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61 การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 96.60 อายุ 10 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.10 และประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 60

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพการศึกษาความต้องการการพัฒนาตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ด้านการศึกษาต่อ ด้านการฝึกอบรม และด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก

1. การศึกษาความต้องการการพัฒนาตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ความต้องการการพัฒนาตนเองของครู ในภาพรวมพบว่า ความต้องการการพัฒนาตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความต้องการการพัฒนาตนเองของครูสูงสุด คือ ด้านการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองของครูในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.09$) และพบว่า ความต้องการการพัฒนาตนเองของครูต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาต่อ ($\bar{X} = 3.15$) ตามลำดับ

2. การศึกษาความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ในด้านการศึกษาต่อพบว่า ระดับความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านการศึกษาต่อสูงสุด คือ การศึกษาต่อเพื่อให้ได้วุฒิการศึกษาสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.93$) รองลงมา คือ การศึกษาต่อเพื่อเลื่อนตำแหน่งในการทำงาน ($\bar{X} = 4.58$) ส่วนต่ำสุด คือ การศึกษาต่อต่างประเทศโดยใช้งบประมาณตนเอง ($\bar{X} = 2.25$)

3. การศึกษาความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ในด้านการฝึกอบรมพบว่า ระดับความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ด้านการฝึกอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู ด้านการฝึกอบรมเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการยอมรับนับถือสูงสุดคือ การอบรมครูผู้สอนเรื่องการจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมา คือการอบรมครูผู้สอนเรื่องการจัดโครงการฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 3.84$) ส่วนต่ำสุดคือ การส่งเสริมครูผู้สอนให้มีโอกาสในการพัฒนาด้านตนเองโดยการฝึกอบรมเท่าเทียมกันของผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.16$)

4. การศึกษาความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ในด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองพบว่า ระดับความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงสุดคือ การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมาคือ การเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ เช่น Internet/SmartPhone วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนต่ำสุดคือ การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อสื่อความหมายสำหรับครู ($\bar{X} = 3.62$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการศึกษาความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์

1. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีระดับความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครูในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครูแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีระดับความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครูไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง ความต้องการการพัฒนาด้านตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการ การพัฒนาด้านตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก พบว่า ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก มีความต้องการพัฒนาด้านตนเองของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความต้องการพัฒนาด้านตนเองของครูในสถานศึกษาสูงสุด คือ ด้านการฝึกอบรม รองลงมาคือ

ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองของครูในสถานศึกษา และพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาต่อ ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับ วิโรจน์ ใบบุญ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่เฒ่า จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วม ทั้ง 3 ด้าน มีการปฏิบัติในระดับมาก ซึ่งสภาพปัญหาคือ อาคารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคับแคบไม่สามารถจัดกิจกรรมบางอย่างได้ บุคลากรมีน้อย ต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง วัสดุ ครุภัณฑ์อุปกรณ์การเรียนการสอน คอมพิวเตอร์ โต๊ะ และเก้าอี้ไม่เพียงพอ นักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนมาพบกลุ่มไม่ต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมการแสวงหาความรู้จากแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนยังน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีส่วนร่วมน้อยในการวางแผนงาน/โครงการ และติดตามผลแนวทางในการแก้ปัญหา คือ ควรพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีพื้นที่เพียงพอในการจัดกิจกรรม ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ควรติดตามนักศึกษารายบุคคลและมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ควรมีการประสานงานและประชุมร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อวางแผนกำหนดนโยบายร่วมกัน และสอดคล้องกับ ทิวพร จุมศรีสิงห์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีโดยรวมทุกด้านอยู่ระดับมากและมีข้อเสนอแนะว่าควรมีสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การเรียนรู้ชุมชนเป็นเอกเทศ ควรจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่หลากหลาย ทันสมัยและนำไปประกอบอาชีพได้จริง อบรมประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน แรงใจด้านค่าตอบแทนวิทยากรน้อย ทำให้ขาดวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ สอดคล้องกับ พรพิพัฒน์ ชื้อสัตย์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู กศน. ตำบล ในเขตภูมิภาคตะวันออก ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมของสภาพการปฏิบัติงานและความต้องการที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัญหาพบว่า ด้านการให้บริการเรียนรู้มีระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานครู กศน. ตำบล ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ 1) จัดอบรมการวิเคราะห์หลักสูตร 2) อบรมวิทยากรและทักษะใหม่ ๆ ด้านให้บริการ การเรียนรู้ ได้แก่ 1) กำหนดสื่อจำเป็น 2) จัดอบรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ด้านสนับสนุนกิจกรรมสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ได้แก่ 1) บูรณาการกิจกรรม 2) ศึกษาดูงานภูมิปัญญา ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ได้แก่ 1) อบรมเชิงปฏิบัติการ 2) จัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการศึกษาต่อ พบว่า ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก มีความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาด้านการศึกษาต่อ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียน นักศึกษาที่มาเรียนมีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันครูควรได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม แนะนำจากผู้บังคับบัญชา ทำให้ครูพัฒนาการทำงาน ทำงานอย่างเต็มความสามารถส่งผลให้งานประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ จิรพันธ์ ยี่สารพัฒน์, และคนอื่น ๆ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) ครูผู้สอนมีความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความต้องการไม่แตกต่างกัน และครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ 3) วิธีการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา และ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา คือ การเข้ารับการฝึกอบรมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล คือ การศึกษาต่อ ส่วนด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือการศึกษาดูงาน สอดคล้องกับ กาญจนา ศรีชัยตัน (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรมหาวิทยาลัยเนชั่น ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยบุคลากรมีความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษาต่อมากที่สุดรองลงมา คือด้านการฝึกอบรม สัมมนา ด้านการวิจัย การศึกษาดูงาน และด้านการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน และบุคลากรที่มีอายุประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยเนชั่น ตำแหน่งงานแตกต่าง

กันมีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ วิโรจน์ หมั่นเทพ, และวรรณพิศา พฤษภมาศ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาโทในเขตจังหวัดปทุมธานี ผลปรากฏดังนี้ 1) ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 399 คน ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 ส่วนใหญ่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยเฉลี่ยอยู่ในช่วงตั้งแต่ 3.01 - 3.50 จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 และส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 224 คน คิดเป็น ร้อยละ 56.12) ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดปทุมธานี เพื่อเข้าสู่การแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยภาพรวมและ 3) ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตจังหวัดปทุมธานี เพื่อเข้าสู่การแข่งขัน ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า โดยภาพรวม ความต้องการพัฒนาตนเองของนักศึกษาในแต่ละชั้นปี ไม่แตกต่างกันแต่ในระดับผลการเรียนเฉลี่ยที่แตกต่างกันและกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันพบว่านักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน

1.2 ด้านการฝึกอบรม พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตาก มีความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา ด้านการฝึกอบรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูควรฝึกอบรมความรู้ ความสามารถ ในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ ทิพาพร จุมศรีสิงห์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนรวมทุกด้านอยู่ระดับมาก แต่มีข้อเสนอแนะว่าควรมีสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นเอกเทศควรจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่หลากหลายสมัยและนำไปประกอบอาชีพได้จริงอบรมประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแรงจูงใจด้านค่าตอบแทนวิทยากรน้อย ทำให้ขาดวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ และสอดคล้องกับ นิพาดา อุปัทมา (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า โดยใช้กลยุทธ์ 2 กลยุทธ์ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ การสอน ทำให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ตามกรอบการศึกษาขั้นต้นว่า ยังมีครูส่วนน้อยที่ยังไม่เข้าใจกระบวนการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม และมีการดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 2 โดยได้เพิ่มกลยุทธ์ยุทธศาสตร์การนิเทศการสอน โดยเพิ่มความเข้มข้นในการนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน สามารถพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เรื่อง การจัดทำแผนการเรียนรู้และกิจกรรมการควบคุมทำให้ครูสามารถปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จนเกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการเรียนการสอน โดยการพบกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตากมีความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูได้รับมอบหมายงานพิเศษที่ไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ทำให้ครูต้องหาบุคลากรก่อนภายนอกเข้ามาสอน ครูต้องเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนด้วย สอดคล้องกับ อนงค์ ชูชัยมงคล (2554) ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวมมีความต้องการพัฒนาด้านบริหารจัดการมีความต้องการมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความต้องการพัฒนาในเรื่องการวางแผนและการจัดทำโครงการการประเมินโครงการงานธุรการการเงินบัญชีและพัสดุการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการสื่อสารตามลำดับ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความต้องการพัฒนายู่ในระดับมาก ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการพัฒนาในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการวัดผลและประเมินผลการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามลำดับสอดคล้องกับ สุมนชาติ แสงคา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนวัดลาดเป้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนวัดลาดเป้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการครองตนของครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความรู้ส่วนด้านทักษะ และสอดคล้องกับ นภมณต์ เจริญสุข (2555) ได้การศึกษาเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัยยาศัยในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน 2555 ผลการวิจัยพบว่าการกำหนดหลักสูตรมาจากส่วนกลาง มีหลักสูตรภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ส่วนหลักสูตรท้องถิ่นสามารถพัฒนาขึ้นมาได้ ครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ใช้หลักสูตร จึงจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีทักษะการบูรณาการและประยุกต์ใช้หลักสูตรให้เป็น อีกทั้งควรมีการปรับหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันและสากล ด้านการออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนมีการออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้หลากหลายพอสมควรแต่ด้วยความจำกัดของสถานที่และสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ ทำให้ในทางปฏิบัติยังมีความหลากหลาย การวัดและประเมินผลต้องมีความหลากหลายขึ้น อีกครั้งควรมีสถานะอื่น ๆ เช่นความเป็นผู้นำ การเป็นผู้เชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้สู่ผู้เรียน และการเป็นผู้ให้คำปรึกษา

2. ผลเปรียบเทียบความต้องการ การพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตาก จำแนกตามเพศ การปฏิบัติหน้าที่ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์

2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการ การพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตากจำแนกตามเพศ พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความคิดเห็นระหว่างเพศชายกับเพศหญิงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน จึงมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กาญจนา ศรีชัยตัน (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรมหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน

2.2 การทดสอบความแปรปรวนของระดับการเปรียบเทียบความต้องการ การพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตาก จำแนกตามการปฏิบัติหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปานทิพย์ จุลบุตร (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในภาวะไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการพัฒนาตนเอง ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในภาวะความไม่สงบ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการ การพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตากจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วิโรจน์ หมีนเทพ, และวรรณพิศา พฤษภามาศ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาโทในเขตจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของนักศึกษาในแต่ละชั้นปี ไม่แตกต่าง

2.4 การทดสอบความแปรปรวนของระดับความต้องการ การพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตากจำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะอายุที่มีความแตกต่างกันมีความคิดเห็น และประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต่างกันจึงมีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน สอดคล้องกับ จุฑามาศ พลัสสวาท (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยรูปแบบการประเมินสมรรถนะการพัฒนาด้านของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารการศึกษาศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการศึกษาพิเศษจำแนกตามอายุ พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ สอดคล้องกับ ประสงค์ โหมราช (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการรูปแบบการพัฒนาของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองของครูแตกต่างกัน

2.5 การทดสอบความแปรปรวนของระดับความต้องการ การพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตากจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองของครูไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะครูทุกคนต้องการพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกที่ต้องพัฒนาการเรียนรู้อะไรและปรับพฤติกรรมของตนเองให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่

พัฒนาอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ ปานทิพย์ จุลบุตร (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตนเองตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในภาวะไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในภาวะความไม่สงบโดยภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ จิรพันธ์ ยี่สารพัฒน์, และคนอื่น ๆ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษาเรื่อง ความต้องการ การพัฒนาตนเองของ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตาก มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ด้านการศึกษาต่อ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
- 1.2 ด้านการฝึกอบรม ผู้บริหารควรส่งเสริมการทำงานของครู โดยให้เข้าร่วมการอบรมพัฒนาตนเองตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 1.3 ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองของครูในสถานศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้งานที่ตนเองรับผิดชอบให้เกิดความชำนาญและสร้างสรรค์งานได้อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาในด้านอื่น เช่น ด้านการฝึกอบรม
- 2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา ในระดับของหน่วยงานต้นสังกัด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กาญจนา ศรีชัยตัน. (2555). **ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรมหาวิทยาลัยเนชั่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- จิรพร ศรีทอง. (2557). **การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ(MGT 1001) เรื่องการบริหารธุรกิจทั่วไป ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิถีกกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ (Team Assisted Individualization: TAT)**. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรพันธ์ ยี่สารพัฒน์, และคนอื่น ๆ. (2554). **ความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1**. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- จุฑามาศ พลัสวาท. (2553). **ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยรูปแบบการประเมินสมรรถนะการพัฒนาตนเองของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ชลทิพย์ เอี่ยมสำอาง, และคนอื่น ๆ. (2551). **การศึกษาประสิทธิภาพผลการจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยภาคกลาง.
- ทิวพร จุมศรีสิงห์. (2553). **การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดราชบุรี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธัญญภัทร์ ศิริธรรมาโรจน์. (2559). **จิตวิทยากับการพัฒนาตน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นภมณฑ์ เจริญสุข. (2555). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน 2555. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบโรงเรียน). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพาดา อุปัชฌา. (2553). การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสงค์ โสมราช. (2554). ความต้องการรูปแบบการพัฒนาของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปานทิพย์ จุลบุตร. (2553). การพัฒนาตนเองตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในภาวะไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พรพิพัฒน์ ชื้อสัตย์. (2555). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานครู กศน. ตำบลในเขตภูมิภาคตะวันตก. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต (การศึกษาด้านจิตวิทยาและการพัฒนามนุษย์). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิสนุ พองศรี. (2549). วิจัยทางการศึกษา “แนวคิดทฤษฎี”. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.
- รังสรรค์ โฉมยา. (2556). การพัฒนารูปแบบการวัดอคติทางบวกที่มีต่อการตอบแบบวัดทางจิตวิทยา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิโรจน์ ใจบุญ. (2554). สภาพการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่เฒ่า จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- วิโรจน์ หมั่นเทพ, และวรรณพิศา พฤษกามาศ. (2556). ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาโท ในเขตจังหวัดปทุมธานี เพื่อเข้าสู่การแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2560, จาก http://www.northbkk.ac.th/research/themes/downloads/abstract/1414471050_abstract.pdf.
- สุนนชาติ แสงคา. (2557). ความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนวัดลาดเป้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). 8 ทศวรรษฉัตรแก้วของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนงค์ ชูชัยมงคล. (2554). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อนิวัช แก้วจำนง. (2552). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ส21102 ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz)

Increasing Academic Achievement in Buddhism, Sor 21102 of Mathayomsuksa
1/2 Students at Tha Takopittayakom School using a Game-Based
Learning Process (Quizizz)

อัญชา หาญใจ¹

Aunchana Hanjai¹

Corresponding Author E-mail: nick.nana@gmail.com

บทคัดย่อ

จากการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ส21102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) มีผลการวิจัยดังนี้

1) ผลการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 มีการพัฒนาผลการเรียนรู้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้สถานการณ์จำลองจากร้อยละ 36.07 เป็นร้อยละ 76.43 หลังการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) และ 2) ผลการวิจัย เรื่องเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) อยู่ในขั้นดีมาก คือ มีค่าเฉลี่ยรวมที่ 3.81

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, รายวิชาพระพุทธศาสนา, เกม (Quizizz)

¹ ครู, โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม

¹ Teacher, Takopittayakom Pose School.

Abstract

From the classroom research on increasing learning achievement In Buddhism, Sor 21102 of Mathayomsuksa 1/2 students at Tha Takopittayakom School Using a game-based learning process (Quizizz), the results of the research are as follows:

1) The results of the research on learning achievement found that the students in the sample group Secondary school year 1/2 students developed learning outcomes based on learning achievement before using simulations from 36.07% to 76.43% after using the game learning process (Quizizz). And 2) The results of the research on the attitudes of students towards the game learning process (Quizizz) found that the students had a positive attitude towards the game learning process (Quizizz) with an average of 3.81.

Keywords: Academic Achievement, Buddhism, Game (Quizizz)

บทนำ

จากการปฏิรูปการศึกษา พบว่าการปฏิรูปครูเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา เพราะครูเป็นผู้ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา การพัฒนาครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ เริ่มตั้งแต่การผลิตครู วิชาชีพครูควรจะเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบ กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สามารถดึงดูดคนเก่ง ดี มีใจรักมาเป็นครู มีปริมาณที่เพียงพอ และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีสภาวิชาชีพที่เข้มแข็ง (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 41) โดยการพัฒนาครู โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 20) นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ ให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพเพื่อให้ทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยมีกรอบการดำเนินงาน คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิรูปครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 15) ซึ่งแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นวิธีการหนึ่งคือจัดการเรียนการสอนโดยกระบวนการวิจัย เป็นแนวทางที่สำคัญประกอบกับตัวครูมีบทบาททั้งในฐานะผู้สอน ผู้พัฒนาหลักสูตรและผู้วิจัย (สัมมนา ธนธัญ, 2536, หน้า 108)

จากการมีประสบการณ์ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา เนื้อหาบางเนื้อหานักเรียนยังไม่มีประสบผลสำเร็จในการเรียน เนื่องจากเนื้อหาที่มากทำความเข้าใจได้ยาก และนักเรียนไม่ค่อยสนใจในรายวิชาพระพุทธศาสนา ทำให้เป้าหมายอันทำให้ผลต่อทัศนคติไม่ดีต่อวิชานั้นด้วย หน่วยเนื้อหาที่ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 พบว่ามีปัญหาค่อนข้างมากคือ หน่วยเนื้อหาเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหน่วยเนื้อหาที่สำคัญมากต่อพวกเราชาวพุทธ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยจึงคิดหาแนวทางที่จะให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนเนื้อหาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างเข้าใจและเป็นความเข้าใจที่ค่อนข้างคงทนถาวร ผู้วิจัยจึงเสาะหาแนวคิดที่จะทำให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย นวัตกรรมที่ผู้วิจัยนำมาใช้คือการจัดการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) เพราะผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในยุคประเทศไทย 4.0 นี้ เทคโนโลยีเข้ามามีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตประจำวันของเราทุกคน รวมถึงของนักเรียนด้วย ในปัจจุบันนักเรียนทุกคนมีโทรศัพท์มือถือสำหรับติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมทางนันทนาการต่าง ๆ การใช้เกม (Quizizz) ในการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพราะในยุคปัจจุบันนักเรียนไทยหรือเยาวชนไทยทั่วไปเห็นความสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไม่มากนัก แต่กลับไปสนใจวันสำคัญของชาติตะวันตก เช่นวันวาเลนไทน์ วันคริสมาส เป็นต้น ผู้วิจัยจึงคิดว่าการทำให้นักเรียนเข้าใจพื้นฐานที่แท้จริงของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งจำเป็น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz)
2. เพื่อทราบเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz)

สมมติฐานการวิจัย

หลังจากนำกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) มาใช้จัดการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาแล้ว นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 แล้วนักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ส21102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz)

1. ความหมายของเกม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2551, หน้า 145) กล่าวว่า ความหมายของ เกมการศึกษา (Didactic Game) ว่าเกมการศึกษาเป็นของเล่นที่ช่วยให้ผู้เล่นเป็นผู้มีความสังเกตดี ช่วยให้เห็นได้ชัด หรือคิดอย่างรวดเร็ว ซึ่งเกมการศึกษาจะต่างจากของเล่นอย่างอื่น แต่ละชุดจะมีวิธีเล่นโดยเฉพาะ อาจเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่ม ผู้เล่นสามารถตรวจสอบการเล่นว่าถูกต้องหรือไม่ เกมเป็นอุปกรณ์เครื่องช่วยสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาสติปัญญาในการคิด การสังเกต การคิดหาเหตุผล เนื่องจากเกมการศึกษาแต่ละชุด จะมีวิธีเล่น โดยเฉพาะอาจเล่นคนเดียว หรือเป็นกลุ่ม และผู้เล่นสามารถตรวจสอบว่า เล่นถูกต้องหรือไม่ด้วยตนเอง รวมทั้งเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสกับกล้ามเนื้อหลังจากเล่นเกมแล้วเด็กก็จะเกิดความคิดรวบยอดในเรื่อง ๆ นั้นได้ซึ่งสามารถพัฒนาสู่ขบวนการเรียนรู้ได้

กำพล ดำรงค์วงศ์ (2555, หน้า 11) กล่าวว่า เกมว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีสำหรับนักเรียนเพราะเกมเป็นกิจกรรมที่นักเรียนกระทำด้วยตนเองการใช้เกม จึงเป็นประสบการณ์ตรงที่นักเรียนได้รับการสัมผัสด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดมีความคิดริเริ่ม เกิดจินตนาการอันเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าในทางพัฒนาระดับสติปัญญาของนักเรียน

สมใจ ทิพย์ชัยเมธา, และ ละออง ชูติกร (2555, หน้า 169) กล่าวว่า เกม คือ การเล่นของเด็กแต่เป็นการเล่นที่พัฒนาขึ้นจากการเล่นที่ไม่ต้องมีระเบียบข้อบังคับมาก มาเป็นการเล่นที่มีกติกามีกฎเกณฑ์ มีการแข่งขัน แพ้ชนะ เป็นการเล่นของเด็กที่อยู่ในระยะที่พัฒนาการทางสังคมของเด็กเริ่มมากขึ้น เด็กสนใจในการเล่นกับผู้อื่นเพิ่มขึ้น ในระยะแรก ก็เป็นการเล่นกลุ่มน้อยก่อนกลุ่มละ 2 - 3 คน การเล่นก็มีกติกาเล็กน้อย โดยมุ่งหวังให้เด็กได้รับความเพลิดเพลินเป็นส่วนใหญ่ต่อมา เมื่อเด็กพัฒนาทางสังคมมากขึ้นสามารถเล่นรวมกลุ่มใหญ่ได้ดีการเล่นของเด็กจะมีระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับเพิ่มขึ้น มีการวางกติกาการเล่นและมีการแข่งขันกับแพ้ชนะกัน

อาร์โนลด์ (Arnold, 2012, pp.110 - 113) กล่าวว่า เกม คือ การเล่น ซึ่ง อาจมีเครื่องเล่นหรือไม่มีเครื่องเล่นก็ได้ เกมเป็นสื่อที่อาจกล่าวได้ว่า มีความใกล้ชิดกับเด็ก มากมีความสัมพันธ์กับชีวิตและพัฒนาการของเด็กมาตั้งแต่เกิด จนทำให้เกือบลืมไปว่าการเล่นของเด็กนั้น มีส่วนช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างมาก

แกรมบส์ คาร์ร, และ ฟิทช์ (Grambs, C., & Fitch, 2014, p. 244) กล่าวว่า เกมเป็นนวัตกรรมการศึกษา ซึ่งครูส่วนมากยอมรับว่ากิจกรรมการเล่นหรือเกมสามารถใช้ในการจูงใจนักเรียน ครูสามารถนำเกมไปใช้ในการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมายได้ เพราะเกมเป็นกิจกรรมที่จัดสภาพแวดล้อมของนักเรียน ให้เกิดการแข่งขัน อย่างมีกฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะและเป็นกิจกรรม เพื่อความสนุกสนาน

2. ประเภทของเกม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2551, หน้า 145 - 153) กล่าวว่า ประเภทของเกมเป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้ 1) เกมจับคู่ เกมชนิดนี้เป็นการฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกม จับคู่ เป็นการจับคู่ของเป็นคู่ ๆ ชุดละตั้งแต่ 5 คู่ ขึ้นไป อาจเป็นการจับคู่ภาพหรือวัสดุอุปกรณ์ ต่างๆก็ได้ เกมประเภทนี้สามารถจัดได้หลายชนิด ได้แก่ 1.1) การจับคู่สิ่งที่เหมือนกัน 1.1.1) จับคู่ภาพหรือสิ่งของที่เหมือนกันทุกประการ 1.1.2) จับคู่ภาพกับเงาของสิ่งเดียวกัน 1.1.3) จับคู่ภาพกับโครงร่างของสิ่งเดียวกัน 1.1.4) จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก 1.2) การจับคู่สิ่งที่เหมือนกันแต่สีต่างกัน เช่น ไม้ขีด - ไฟแช็ค เทียน - ไฟฟ้า 1.3) การจับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น สิ่งที่ใช้คู่กัน แม่ - ลูก สัตว์กับอาหาร 1.4) การจับคู่สิ่งที่มีความสำคัญแบบตรงกันข้าม คนอ้วน - คนผอม 1.5) การจับคู่ภาพเต็มกับภาพส่วนย่อย 1.6) การจับคู่ภาพเต็มกับภาพชิ้นส่วนที่หายไป 1.7) การจับคู่ภาพที่ซ้อนกัน 1.8) การจับคู่ภาพที่เป็นส่วนตัดกับภาพใหญ่ 1.9) การจับคู่สิ่งที่เหมือนกันแต่สีต่างกัน 1.10) การจับคู่ภาพที่มีเสียงสระเหมือนกัน เช่น กา-นา - งู - ปู 1.11) การจับคู่ภาพที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน เช่น นก-หนู กุ้ง-ไก่ 1.12) การจับคู่แบบอุปมาอุปไมย 1.13) การจับคู่แบบอนุกรม 2) เกมภาพตัดต่อ เป็นเกมฝึกการสังเกต รายละเอียดของภาพ รอยตัดต่อของภาพที่ เหมือนกัน หรือต่างกัน ในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้ มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ 5 ชิ้นขึ้นไป ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่ายของภาพชุดนั้น เช่น หากสีของภาพไม่ มีความแตกต่างกัน จะทำให้ยากแก่เด็กยิ่งขึ้น 3) เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน) เพื่อฝึกการสังเกต การคิดคำนวณ การคิดเป็นเหตุ เป็นผล เกมประเภทนี้มีหลายชนิด ประกอบด้วยชิ้นส่วนเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือรูปสามเหลี่ยม ตั้งแต่ 9 ชิ้นขึ้นไป ในแต่ละด้านจะมีภาพจำนวน ตัวเลข จุดให้เด็กเลือกต่อกันในรูปที่ เหมือนกันแต่ละด้านไปเรื่อย ๆ 4) เกมเรียงลำดับ เป็นเกมฝึกทักษะการจำแนก การคาดคะเน เกมประเภทนี้มี ลักษณะเป็นภาพสิ่งของ เรื่องราว เหตุการณ์ ตั้งแต่ 3 ภาพขึ้นไป แบ่งเป็น 4.1) การเรียงลำดับ

ภาพและเหตุการณ์ต่อเนื่อง 4.2) การเรียงลำดับ ขนาด ความยาว ปริมาณ ปริมาตร จำนวน เช่น ใหญ่ - เล็ก, สั้น - ยาว, หนัก - เบา, มาก - น้อย 5) เกมจัดหมวดหมู่ เพื่อฝึกทักษะการสังเกต การจัดแยกประเภท เกมประเภทนี้มี ลักษณะเป็นแผ่นภาพ หรือของจริง ประเภทสิ่งของต่าง ๆ เป็นเกมที่ให้เด็กนำมาจัดเป็นพวก ๆ ตามความคิดของเด็ก 6) เกมหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์ เกมนี้จะช่วยเด็กก่อนที่จะเริ่มอ่าน หนังสือ เด็กจะคุ้นเคยกับสัญลักษณ์เป็นภาพที่มีภาพกับคำ หรือตัวเลขแสดงจำนวน กำหนดให้ตั้งแต่ 3 คู่ขึ้นไป 7) เกมหาภาพที่มีความสัมพันธ์ลำดับที่กำหนด ฝึกการสังเกตลำดับที่ ถ้าเก็บต้นแบบ จะฝึกเรื่องความจำ เกมประเภทนี้ ภาพต่าง ๆ 5 ภาพ เป็นแบบให้เด็กสังเกตลำดับของภาพ ส่วนที่เป็นคำถามจะมีภาพกำหนดให้ 2 ภาพ ให้เด็กหาภาพที่สามที่เป็นคำตอบ ที่จะทำให้อภาพทั้งสามเรียงลำดับถูกต้องตามแบบ 8) เกมสังเกตรายละเอียดของภาพ (ลวดโต) ฝึกการสังเกตรายละเอียดของภาพเกม จะประกอบด้วยภาพแผ่นหลัก 1 ภาพ และชิ้นส่วนที่มีภาพส่วนย่อย สำหรับเทียบกับภาพ 43 แผ่นหลัก อีกจำนวนหนึ่งตั้งแต่ 4 ชิ้นขึ้นไป ให้เด็กเลือกภาพชิ้นส่วนเฉพาะที่มีอยู่ในภาพหลัก หรือภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้เกี่ยวกับภาพหลัก 9) เกมหาความสัมพันธ์แบบอุปมาอุปไมย เกมนี้ประกอบด้วยชิ้นส่วนแผ่นยาว จำนวน 2 ชิ้นต่อกันด้วยผ้าหรือวัสดุอื่น ชิ้นส่วนตอนแรก มีภาพ 2 ภาพที่มีความสัมพันธ์ หรือ เกี่ยวข้องกันอย่างใดอย่างหนึ่งชิ้นส่วนที่สองมีภาพ 1 ภาพ เป็นภาพที่สามที่มีขนาด $\frac{1}{2}$ ของ ชิ้นส่วนให้เด็กหาภาพที่เหลือ ซึ่งเมื่อจับคู่กับภาพที่เหมาะสมแล้ว จะมีความสัมพันธ์ทำนองเดียวกับภาพคู่แรกตัวเลือกเป็นแผ่นภาพขนาดเท่ากับภาพที่สามสาระของเกม อาจเป็นใน เรื่องของรูปร่าง จำนวน 10) เกมพื้นฐานการบวก เป็นการฝึกให้มีความรวบยอดเกี่ยวกับการรวมกัน หรือการ บวกโดยเกมแต่ละเกมจะประกอบด้วยภาพหลัก 1 ภาพ ที่แสดงจำนวนต่าง ๆ และจะมีภาพ ชิ้นส่วนตั้งแต่ 2 ภาพขึ้นไป ภาพชิ้นส่วนมีขนาด $\frac{1}{2}$ ของภาพหลัก ให้เด็กหาภาพชิ้นส่วน 2 ภาพที่รวมกันแล้ว มีจำนวนเท่ากับภาพหลักแล้ว นำมาวางเทียบเคียงกับภาพหลัก 11) เกมจับคู่ตารางสัญลักษณ์ เป็นการฝึกคิดการสังเกต และฝึกการคิดเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ประกอบด้วย ช่องขนาดเท่ากัน และมีบัตรเล็ก ๆ ขนาดเท่ากับช่องตาราง เพื่อ เล่นเข้าชุดกัน โดยมีบัตรที่กำหนดไว้เป็นตัวนำไว้ข้างบนของแต่ละช่อง โดยการเล่นอาจจับคู่ ภาพที่มีส่วนประกอบของภาพที่อยู่ข้างบนกับภาพที่อยู่ด้านข้างก็ได้

จันทวรรณ เทวรักษ์ (2556, หน้า 36) กล่าวว่า ได้แบ่งเกมการศึกษาออกเป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้ 1) เกมจับคู่ภาพเหมือน เด็กฝึกสังเกตภาพที่เหมือนกัน นำภาพที่เหมือนกันมาเรียงเข้าคู่กัน 2) โดมิโน เป็นเกมที่มีขนาดเล็กเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แบ่งครึ่งออกเป็น ส่วนในแต่ละด้าน จะมีภาพ จำนวน ตัวเลข จุด ให้เด็กเลือก ที่มีสี รูป หรือขนาดต่อกันในแต่ละด้านไปเรื่อย ๆ 3) ภาพตัดต่อ เป็นการแยกชิ้นส่วนของภาพออกเป็นชิ้น ๆ แล้วให้เด็กนำต่อกันให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ ภาพตัดต่อ ควรมีจำนวนชิ้นที่จะให้เด็กต่อให้เหมาะสมกับวัย เด็กเล็กควรมีจำนวนชิ้นที่ไม่เกินประมาณ 5 - 6 ชิ้น เมื่อเด็กโตขึ้นก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น 4) ภาพสัมพันธ์ เป็นการนำภาพที่เป็นประเภทเดียวกันหรือมีความสัมพันธ์กันมาจับคู่กัน จะช่วยฝึกให้เด็กรู้จักคิดหาเหตุผล และจัดประเภทได้ถูกต้อง 5) ลอดโด เป็นเกมที่มี 2 ส่วน ให้เด็กศึกษารายละเอียดของภาพ ภาพใหญ่จะต้องเป็นสิ่งที่ให้เด็กรู้จักรายละเอียดต่าง ๆ ส่วนภาพเล็กเป็นภาพปลิกย่อยของภาพใหญ่ที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้ โดยให้เด็กศึกษาภาพใหญ่ว่าเป็นเรื่องอะไร มีคุณสมบัติอย่างไร ให้เด็กหยาบภาพเล็กที่เตรียมมาวางให้สมบูรณ์ 6) ภาพต่อเนื่องหรือการเรียงลำดับ เป็นการเรียงลำดับภาพตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์แรกไปจนถึงเหตุการณ์สุดท้าย 7) พื้นฐานการบวกเป็นเกมที่ผู้เล่นได้มีโอกาสฝึกการบวก โดยยึดแผ่นหลักเป็นเกณฑ์ ผู้เล่นต้องหาชิ้นส่วนเล็ก 2 ชิ้น เมื่อรวมกันแล้วได้ผลลัพธ์เท่ากับจำนวนภาพในแผ่นหลัก 8) ตารางสัมพันธ์ ประกอบด้วยช่องขนาดเท่ากัน 16 ช่อง และมีบัตรเล็ก ๆ ขนาดเท่ากับช่องตาราง เพื่อเล่นเข้าชุดกันโดยมีบัตรที่กำหนดไว้เป็นตัวนำไว้ข้างบนแต่ละช่อง โดยการเล่นอาจจับคู่ภาพที่มีส่วนประกอบของภาพที่อยู่ข้างบนกับภาพที่อยู่ด้านข้างก็ได้

3. จุดประสงค์ของการจัดเกมการศึกษา

วียะดา บัวเผื่อน (2555, หน้า 19) กล่าวว่า จุดประสงค์ของการเล่นเกมการศึกษา คือช่วย ให้ผู้เล่นเป็นผู้มีความสังเกตดี มีความสามารถในการมอง จำแนกด้วยสายตา ได้ฟัง หรือคิด อย่างรวดเร็ว และในเกมการศึกษาแต่ละชุดจะมีวิธีการเล่นโดยเฉพาะ สามารถวางเล่นบนโต๊ะ ได้ผู้เล่นสามารถตรวจสอบการเล่นว่า ถูกต้องหรือไม่ด้วยตนเอง และเมื่อเล่นเกมได้สำเร็จทำให้เกิดแรงจูงใจ ที่จะเรียนโดยไม่เบื่อหน่าย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2558, หน้า 15) กล่าวว่า ถึงจุดประสงค์ของ การจัดเกมการศึกษาไว้ ดังนี้ 1) เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการสังเกตและจำแนกด้วยสายตา 2) ฝึกการแยกประเภทหรือการจัดหมวดหมู่ 3) ฝึกการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล 4) ฝึกการตัดสินใจในการแก้ปัญหา 5) เพื่อฝึกประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ 6) เพื่อฝึกมนุษย์สัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ฝึกคุณธรรมต่าง ๆ 7) เป็นการทบทวนเนื้อหาวิชาที่ได้เรียนไปแล้ว

4. หลักในการใช้เกมการศึกษา

อารี เกษมรติ (2553, หน้า 71 - 72) กล่าวว่า การนำเกมการศึกษามาใช้ควรลำดับเกมตามความสามารถ เริ่มจากสิ่งที่ไม่ละเอียดนัก เพราะเด็กจะสังเกตสิ่งที่ใหญ่ก่อน เมื่อเด็กมีความสังเกตจดจำมากขึ้น จึงจะให้เด็กได้สังเกตส่วนย่อย ๆ หรือส่วนละเอียดมากขึ้นตามลำดับดังนี้ จึงควรให้เด็กได้เล่นเกมที่มีความยากเพิ่มขึ้น เพื่อให้เด็กรู้จักคิด รู้จักสังเกต จดจำ อย่างมีเหตุผลมากขึ้น วิธีการที่让孩子เล่นอาจให้เด็กเล่นเป็นกลุ่ม เล่นคนละชุด หรือ 2 คนต่อ 1 ชุด ใครเล่นเสร็จก่อนถูกต้อง ตามกติกาให้เล่นเกมชุดอื่นต่อไป ในระยะแรกเด็กจะสังเกตและลองเล่นบ้างโดยผลัดกันเล่นครั้งละ 6 - 8 คน เด็กจะเล่นแบบนี้สักระยะหนึ่ง อาจจะประมาณหนึ่งเดือน จากนั้น ให้เด็กเล่นเองโดยแบ่งกลุ่มให้รับผิดชอบ แต่ละเกมจะวางกติกาไว้ว่า แต่ละกลุ่มต้องไม่ส่งเสียงดัง ต้องไม่แย่งกันเล่นด้วยความเร็วและถูกต้อง รู้จักรักษาของไม่ทำสกปรก หรือฉีกขาด เล่นเสร็จแล้ว ต้องเก็บให้เรียบร้อย กลุ่มใดทำถูกต้อง ตามกติกาถือว่าชนะ แล้วจึงสลับกันเล่น เมื่อเด็กมีความชำนาญในการเล่นมากขึ้น ครูต้องเพิ่มเกมให้เด็กเล่น โดยจัดเกมที่ยากและแปลกขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้เด็กรู้จักคิด สังเกต และจดจำอย่างมีเหตุผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของเด็กด้วย

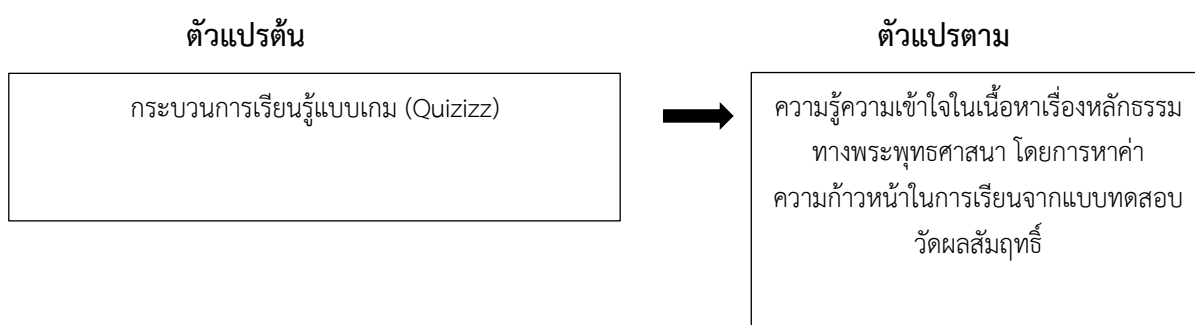
5. ประโยชน์ของเกมการศึกษา

เยาวพา เดชคุปต์ (2558, หน้า 36) กล่าวว่า เกมการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการฝึกทักษะ และ ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนการเล่นเกมการศึกษา จึงเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ รวมทั้งช่วยส่งเสริมกระบวนการในการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม

วรรณพร ศิลาวา (2558, หน้า 35) กล่าวว่า เกมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าแก่เด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามแนวคิดวิธีการจัดการเรียนรู้ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ส21102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม อธิบายโดยแสดงให้เห็นภาพความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 379 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 42 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. แปรต้น ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz)

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการหาคำความกำกวมหน้าในการเรียนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. เนื้อหา เนื้อหาการเรียนการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา ส21102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2

4. ระยะเวลา ระยะเวลาในการทดลองดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยใช้ระยะเวลาในการ 16 พฤษภาคม 2563 - 30 กันยายน 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้ เลือกวิชาพระพุทธศาสนาจากการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในเรื่องที่เหมาะสมที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) คือเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

1. กำหนดขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมการ ศึกษาและทำความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) โดยการปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค สร้างคำถามแนว วิเคราะห์ สังเคราะห์ และความจำ เกี่ยวกับเนื้อหา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 20 ข้อ โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุม ต้องเตรียมพร้อมเรื่องสื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน อินเทอร์เน็ต ให้แก่นักเรียนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ขั้นกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) ผู้เรียนทุกคนควรร่วมกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) โดยมีครูคอยควบคุมดูแลกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) อย่างใกล้ชิด

1.3 ขั้นสรุปและประเมินผล ครูเฉลยคำถามทีละข้อพร้อมอภิปรายกับนักเรียนเรื่องคำตอบของคำถามในแต่ละข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหา ดังนี้

1. สร้างคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเป็นแนววิเคราะห์ สังเคราะห์ และความจำ จำนวน 20 ข้อ

2. สอนตามปกติจนจบหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

3. เมื่อสอนจบให้นักเรียนใช้ สมาร์ทโฟน เข้าสู่เว็บไซต์ www.quizizz.com และให้นักเรียนเข้าร่วมตอบคำถามที่สร้างไว้ โดยผู้วิจัยคอยสนับสนุนนักเรียนเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับ อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ หากนักเรียนคนใดไม่พร้อมเรื่องอุปกรณ์ให้นักเรียนสามารถร่วมเล่นกับเพื่อนได้

3. ผู้วิจัยกำหนดเวลาในการตอบคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นเวลา 15 นาที โดยบอกนักเรียนว่าเมื่อตอบคำถามครบทุกข้อในรอบแรกแล้วสามารถออกแล้วเข้าร่วมตอบคำถามอีกครั้งก็ได้ จนกว่าจะหมดเวลา 15 นาที เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำซ้ำ

4. เมื่อครบกำหนดเวลา 15 นาที ผู้วิจัยหยุดเกม Quizizz แล้วเฉลยคำถามทั้ง 20 ข้อ

5. ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำถามและคำตอบที่ได้เล่นไป

ผลการวิจัย

จากการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ส21102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 มีการพัฒนาผลการเรียนรู้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้สถานการณ์จำลองจากร้อยละ 36.07 เป็นร้อยละ 76.43 หลังการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz)

2. ผลการวิจัย เรื่องเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) อยู่ในขั้นดีมาก คือ มีค่าเฉลี่ยรวมที่ 3.81

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง เรื่อง การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ส21102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1/2 โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) สามารถสรุป ผลการวิจัยดังนี้ จากผลการวิจัยที่พบทำให้ทราบว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ได้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าการเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อมาจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) จะทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์หรือพัฒนาความรู้ ความสามารถมากขึ้น นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ทำทนาย มีส่วนร่วม ไม่เบื่อหน่ายในวิชาพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิศนา แคมมณี (2543) กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) วิชสอนโดยใช้เกมส์ เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและทำทนาย ความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูงและ สอดคล้องกับ รุ่งนภา อนันตศิริ (2562) กล่าวว่า โดยการใช้ Quizizz โดยมีวิธีการดำเนินการสร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพตาม เกณฑ์มาตรฐาน 70/70 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ Quizizz พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับพึงพอใจมาก คือ นักเรียนอยากให้ครูจัดกิจกรรมแบบนี้บ่อย ๆ เฉลี่ย 4.90 ซึ่งทั้งนี้เนื่องจาก Quizizz เป็นเกมที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก มี สื่อประสมมากมาย การแสดงผลคะแนนและการจัดอันดับเป็นแบบเรียลไทม์ นักเรียนสามารถดูอันดับคะแนนได้ตลอด การเล่นเกม ทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน เกิดการแข่งขันในหมู่เพื่อน ซึ่งถือเป็นการกระตุ้นกระบวนการคิด ความจำ ทางสมองจากเนื้อหาความรู้ที่นักเรียนได้เรียนไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ส21102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1/2 โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรนำกระบวนการเรียนรู้แบบเกม (Quizizz) ไปใช้กับหน่วยเนื้อหาอื่น ๆ
- 1.2 ครูควรคอยให้การสนับสนุนการเล่นเกมนักเรียน ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ เมื่อมีการการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
- 1.3 ผู้สอนสามารถจัดทำรางวัลเล็กน้อยให้แก่ผู้ชนะ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและกระตุ้น ให้นักเรียนมีส่วนร่วมและ รู้สึกทำทนายมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทนายวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรทำการวิจัยในชั้นเรียนเรื่องของการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบวิธีต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละ เรื่อง
- 2.2 ควรทำวิจัยในชั้นเรียนกับผลการใช้นวัตกรรมอื่น ๆ ที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กำพล ดำรงวงศ์. (2555). เกม. วารสารกองทุนสงเคราะห์, 5(39), 11.
- จันทร์วรรณ เทวรักษ์. (2556). อิทธิพลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และเกมการศึกษา ในวัย 4 - 6 ขวบที่มีผลต่อ การเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิศนา แคมมณี. (2543). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวพา เดชคุปต์. (2558). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รุ่งนภา อนันตศิริ. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง การ ค้นหาข้อมูลและติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีคุณธรรม โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ โดยการ ใช้ Quizizz. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ศึกษา ครั้งที่ 2 วันที่ 21 - 22 มีนาคม 2562. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- วรรณพร ศิลาขาว. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ วิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดที่มีเกมและไม่มีเกมประกอบการสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิยะดา บัวเผื่อน. (2555). การฝึกความสนใจในการเล่นเกมการศึกษาของเด็กปฐมวัยโดยครูชี้แนะและเล่นด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมใจ ทิพย์ชัยเมธา, และละออ ชูติกร. (2555). การละเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย เล่ม 1 หน่วยที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สัมมนา รณิธย์. (2536). การวิเคราะห์การบริหารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตการวิจัยของวิทยาลัยครูการศึกษา วิทยาลัยครูสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2558). คู่มือสถานศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). การวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- อารี เกษมรติ. (2553). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบรักทะนุถนอม. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Arnold, H. T., & Feldman, D. C. (2012). *Inter groups Conflict in Organization Behavior*. New York: McGraw-Hill.
- Grambs, C., & Fitch, G. (1970). *Modern Methods in Secondary Education*. (3rd ed). U.S.A.: Holt Rinehart and Winston Inc.

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย

The Study of the Operational Problems of Subdistrict Non - Formal and
Informal Education Centers in Lamphoon under Office of the Non - Formal
and Informal Education

จันทร์ศิริ ปัญญาวงศ์¹, สุพัตนา หอมบุปผา², ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์³

Junsiri Punyawong¹, Supattana Hombubpha², Paponsan Potipituk³

Corresponding Author E-mail: junsiri.p@nsru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาการศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 51 แห่ง ประชากร ได้แก่ ครู กศน.ตำบล สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน จำนวน 51 แห่ง จำนวน 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษาสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วม รองลงมา คือ ด้านบริหารจัดการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านที่ต่ำสุด คือ ด้านการติดตามประเมินผลและรายงานผล

คำสำคัญ: การศึกษาปัญหา, การศึกษานอกระบบ, การศึกษาตามอัธยาศัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purpose of this research was to study the operational problems of 51 Subdistrict Non-Formal and Informal Education Centers in Lampooon under the Office of the Non-Formal and Informal Education. The research population was 51 teachers from 51 Subdistrict Non-Formal and Informal Education Centers in Lampooon. The research instrument was 5 rating scales questionnaire with validity at 0.98 level. The data were analyzed using frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), and standard deviation (σ). The research findings were as follows:

The overall operational problems of Subdistrict Non-Formal and Informal Education Centers in Lampooon under Office of the Non-Formal and Informal Education were at a moderate level. When each aspect was considered, it was found that the aspect with the highest problem was participation, followed by management, organizing activities, learning, respectively. The problem with the lowest level was monitoring, evaluation and reporting.

Keywords: The Study Problems, Non-Formal Education, Informal Education

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 25 ระบุว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ และมาตรา 29 ระบุว่า “ให้สถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนองค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของ ชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใต้ชุมชนในชุมชนมีการจัดการด้านอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และ รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการทั้งเนื้อหา วิชาการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน, 2554, หน้า 94)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 ตามมาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ยึดหลักการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความสนใจและวิถีของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาเพื่อใช้ในการศึกษา และมาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการจัดการและพัฒนาการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยในส่วนราชการหน่วยงานหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อดำเนินการ จัดให้มี โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาส เข้าถึงการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551, หน้า 5)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ได้ให้ความสำคัญเรื่องการศึกษาและการเรียนรู้ โดย มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่าง ทั่วถึงและมีคุณภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการเพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอด ชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีนโยบายให้มีการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล (กศน. ตำบล) ขึ้นเพื่อให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบลเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับประชาชน ได้ใช้ในการแสวงหาความรู้เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาของมนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิตทุกสถานที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากได้มีระบบการจัดการให้สถานที่เหล่านั้นมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ เป็นสถานที่เหมาะสมและอยู่ใกล้ ผู้เรียนมากที่สุด มีการบริการสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทตามความต้องการของผู้เรียนจัดกระบวนการเรียนรู้และ กระบวนการพบกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพมีบุคลากรที่หาหน้าที่อำนวยความสะดวกให้คำแนะนำและคำปรึกษาและจัด กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องให้กับประชาชนตลอดเวลา ซึ่งสถานที่ใดที่มีลักษณะดังกล่าว ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หรือ กศน. ตำบล (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, หน้า 2)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบลได้ดำเนินการจัดตั้งขึ้นครอบคลุมในพื้นที่ทุกตำบลมี ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ผู้รับบริการสามารถเข้ามาใช้บริการจากสื่อแหล่ง วิทยาการและผู้รู้เพื่อให้ได้ความรู้และทักษะตามต้องการ ดังนั้นการให้บริการจะต้องมีรูปแบบที่หลากหลาย และเอื้ออำนวยให้ ผู้รับบริการสามารถเลือกใช้ตามความต้องการความพร้อมและความเหมาะสม ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองเพื่อให้ได้ความรู้ที่ หลากหลาย และกว้างขวาง ตามที่ต้องการ โดยมี ครู กศน. ตำบล ที่ให้บริการครบทุกตำบล ศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล (กศน. ตำบล) ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด ลำพูน นั้นมีการประเมินมาตรฐานของ กศน. ตำบล ทุกปีงบประมาณ โดยมีครู กศน. ตำบล เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้และทำหน้าที่ประสานงานและต้องปฏิบัติงาน ซึ่งการรายงานผลการประเมินมาตรฐาน ศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล (กศน. ตำบล) สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดลำพูน ในปี 2559 ผลการประเมินมาตรฐาน กศน. ตำบล ซึ่งส่วนใหญ่การประเมินผลคะแนนอยู่ระหว่าง 75 - 84 คะแนน ระดับคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ถึงดี ประกอบกับนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน ต้องการยกระดับคุณภาพมาตรฐานของ กศน. ตำบล ให้อยู่ในระดับดีมากถึงดีเยี่ยม (จากรายงานผล การประเมินมาตรฐาน กศน. ปี 2559 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน, 2559,

หน้า 15) ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล (กศน. ตำบล) ต้องมีการพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ตั้งไว้ปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าสนใจที่จะศึกษาปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน จำนวน 8 อำเภอ มี 51 ตำบล ซึ่งปัจจุบันการดำเนินงานในด้านการดำเนินงาน กศน. ตำบล ของครู กศน. ตำบล เป็นผู้บริหารจัดการไม่เป็นไปตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบลที่สถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาของชาติและมาตรฐาน กศน. 2560 ใน 4 ด้าน ตามรายงานการประเมินมาตรฐาน กศน. ตำบล ปี 2559 การศึกษาในครั้งนี้ จะบ่งชี้ให้เห็นถึงความเป็นจริงในปัญหาการดำเนินงานของ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน จำนวน ครู กศน. ตำบล 51 คน ว่าได้มีปัญหการดำเนินงาน หรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล อย่างไรบ้าง ผลการศึกษครั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน ให้ได้มาตรฐานของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การทบทวนวรรณกรรม

ศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิด ของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับตำบล (กศน. ตำบล)

1.1 ความหมายของ กศน. ตำบล

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551, หน้า 51) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กศน. ตำบล หมายถึง เป็นหน่วยจัดกิจกรรมและสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน

1.2 แนวคิดและหลักการ กศน. ตำบล

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2553, หน้า 4) ได้ให้แนวคิดและหลักการ กศน. ตำบลไว้ดังนี้ หลักการทำงาน กศน. ตำบล ยึดชุมชนเป็นฐานในการทำงานและการเรียนรู้ โดยใช้ต้นทุนของชุมชน เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี มีการประสานเครือข่ายในชุมชนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในชุมชนสังคมเข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการดำเนินการจัดกิจกรรม กศน. ตำบลทั้งในฐานะผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา บูรณาการกระบวนการเรียนรู้และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนและชุมชนมีคณะกรรมการ กศน. ตำบล ที่เป็นคนในชุมชนให้การส่งเสริมสนับสนุนติดตามดูแลร่วมประเมินผลการดำเนินงาน กศน. ตำบล

1.3 ความสำคัญของ กศน. ตำบล

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2553, หน้า 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ กศน. ตำบล ไว้ดังนี้ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ได้ให้ความสำคัญเรื่องของการศึกษาและการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการเพื่อให้คนไทยได้

เรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

2. แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร

2.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหาร

ธีระ รุญเจริญ (2554, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ความหมายที่จะใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์มากที่สุด และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อพิจารณาในเชิงระบบแล้วจะเห็นว่า การบริหารเป็นเรื่องของขั้นตอนระหว่าง ทรัพยากรกระบวนการและผลผลิต สำหรับทรัพยากรนั้นอาจครอบคลุมไปถึง คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการส่วนผลผลิตนั้นย่อมมุ่งตรงไปที่ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณภาพหรือทั้งนี้ ผลผลิตจะเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อยู่ขึ้นอยู่กับกระบวนการหรือวิธีการที่จะนำมาใช้ในการบริหาร

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

Taylor ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ เนื่องจากประสบการณ์และผลงานที่ได้รับมาจากการเป็นช่างฝึกหัด พนักงาน โฟร์แมน นายช่างใหญ่ และหัวหน้าวิศวกร สามารถรู้จักและสัมผัสปัญหาในการทำงาน มีความรู้ความเข้าใจเจตคติของพนักงานและมีโอกาสพัฒนาคุณภาพของการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

บทบาทสำคัญของ Taylor ต่องานคือ มีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการคิดเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต โดยลดค่าใช้จ่ายในการผลิตให้ต่ำลง เพิ่มกำไรมากขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์สามารถเพิ่มค่าจ้างแก่พนักงานโดยวิธีการสร้างผลผลิตให้มากขึ้น

3. แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้

3.1 ความหมายของการเรียนรู้

ดวงพร หวานเย็น (2556, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความคิด คนสามารถเรียนรู้ได้จากการยืมการสัมผัสการอ่านการใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้องเรียน ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้ เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่ระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไขและสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอนรวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

ปราณี อ่อนศรี (2557, หน้า 97 - 102) กล่าวว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมโดยการแสดงกิริยาโต้ตอบต่อ สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง การเรียนรู้เป็นกระบวนการของประสบการณ์ และการฝึกหัดก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอย่างถาวร

3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

ทิศนา ขวมนิ (2545, หน้า 17) ได้สรุปการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีดังกล่าว ควรมีหลักการ ดังนี้

1) ครูควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนอย่าง เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนในขณะที่ยังไม่พร้อมเพราะอาจทำให้เด็กเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนได้

2) ครูควรเริ่มสอนจากสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อน แล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

3) ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับประสบการณ์ที่หลากหลาย และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ทั้งทางธรรมชาติ กายภาพและบุคคล รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีทั้งหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสรับข้อมูลต่าง ๆ เข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของตน ถ้าเกิดความขัดแย้ง ทางปัญญาซึ่งบุคคลจะต้องใช้กระบวนการปรับสภาวะ (Accommodation) ช่วยสร้างความหมาย ของข้อมูลใหม่และแก้ไขให้แกตนเอง

4. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

จักรพงษ์ สวงชม (2549, หน้า 24) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

สุเมธ พุทธินันท์เมธา (2549, หน้า 12) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดมาร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการเพื่อคอยให้คำแนะนำความคิดให้เป็นจุดเชื่อมโยง อันจะนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้ ทุกฝ่ายต้องสื่อสารแบบเปิดระดมความคิดเพราะชุมชนย่อมมีทรัพยากรอันทรงคุณค่าแอบแฝงอยู่ ถ้าครูหรือผู้บริหารใช้โอกาสให้เป็นประโยชน์แล้ว ประโยชน์ก็จะตามมามากมาย เช่น การเกิดความสัมพันธ์ที่ดี ประสิทธิภาพงาน และเป็นการสร้างสรรค์ในระบบ การปกครองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในชุมชน

4.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ธีระพงษ์ แก้วหางษ์ (2546, หน้า 147) ได้อธิบายถึงกระบวนการเสริมสร้างชุมชนโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีความสำคัญ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และเป็นสิทธิมนุษยชน ดังนั้น การดำเนินการพัฒนาจึงควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
- 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้ง 4 ด้าน

- 1) ด้านการบริหารจัดการ
- 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) ด้านการมีส่วนร่วม
- 4) ด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงานผล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ประชากรทั้งหมดได้แก่ ครู กศน. ตำบล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำพูนจำนวน 51 คน ประจำปี 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู กศน. ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำพูน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของครู กศน. ตำบล ตามมาตรฐานกศน. ตำบล 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ มี 1 มาตรฐาน 5 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 1 มาตรฐาน 4 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการมีส่วนร่วม มี 1 มาตรฐาน 3 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่ามีค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท Likert

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอบหนังสือแนะนำตัวผู้ศึกษาค้นคว้า จากสำนักงานคณะกรรมการคุรุศาสตร์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน ทั้งหมดจำนวน 8 อำเภอ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน เพื่อขอความร่วมมือให้ครู กศน. ตอบแบบสอบถาม

2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำพูน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสำรวจความคิดเห็น โดยผู้ศึกษาเป็นผู้นำแบบสอบถามไปส่งให้กับผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น โดยผู้ศึกษาเป็นผู้นำแบบสอบถามไปส่งให้กับผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นโดยตรง พร้อมเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจนับและตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ค่าสถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage): %

2. ค่าเฉลี่ย (Mean): μ

3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Stand deviation): σ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีประชากร 51 คน เป็นเพศชาย 17 คน เพศหญิง 34 คน การศึกษาระดับปริญญาตรี อายุ 30 - 40 ปี และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง 10 - 20 ปี โดยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ คือ ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านบริหารจัดการ ระดับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สื่อการสอนและอุปกรณ์การเรียน เช่น แบบเรียน คู่มือชุดการเรียนรู้ อุปกรณ์กีฬา ครอบคลุมทุกหลักสูตร มีระดับปัญหาสูงที่สุด รองลงมา คือ สถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ประชาชนสามารถใช้บริการได้สะดวก และข้อที่มีระดับปัญหาต่ำที่สุด คือ คณะกรรมการ กศน. ตำบล อาสาสมัคร กศน. และมีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านที่เป็นปัจจุบัน ในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมใน กศน. ตำบล

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระดับปัญหาการดำเนินงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มีระดับปัญหาสูงที่สุด รองลงมา คือ การส่งเสริมการจัดกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น เวทีชาวบ้าน เวทีประชาธิปไตย ตลาดนัดอาชีพ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาหรือวันสำคัญอื่น ๆ เป็นต้น และข้อที่มีระดับปัญหาต่ำที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

3. ด้านการมีส่วนร่วม ระดับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการพัฒนา กศน. ตำบล ระดับปัญหาสูงที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาอาคารสถานที่ และข้อที่มีระดับปัญหาต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา กศน. ตำบล และการสำรวจและรวบรวมแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาไว้เป็นปัจจุบัน

4. ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล ระดับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การนำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลมา

ปรับปรุงพัฒนากิจกรรมของ กศน.ตำบล ระดับปัญหาสูงสุด รองลงมา คือ กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย และข้อที่มีระดับปัญหาต่ำที่สุด คือ การมีแผนการติดตามผลการดำเนินงาน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาสถานศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาสถานศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ครู กศน. ตำบล สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน มีปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการมีส่วนร่วม รองลงมา คือ ด้านบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพบว่า ปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษาต่ำสุด คือ ด้านการติดตามประเมินผล และรายงานผลตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับ นิกร กาญจนสิทธิ์ (2557) พบว่า การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับ มากเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการประเมินผล และด้านการวางแผน เจตคติที่มีต่องานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาสถานศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ครูได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม แนะนำจากผู้บังคับบัญชาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำให้ครูมีกำลังใจในการทำงาน ทำงานอย่างเต็มความสามารถส่งผลให้งานประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ โสภา สมหวัง (2557) พบว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก การจัดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาสถานศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ครูนำวิทยากรจากภายนอกมาช่วยในการเรียนการสอนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพและส่งเสริมรายได้ให้กับนักเรียน ได้รับการส่งเสริมการทำงาน จากผู้บังคับบัญชา และได้รับคำชมเชยจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน เมื่อทำงานประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ ญัฐยา พันธุ์นา (2556) พบว่า ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและสนใจโครงงานจัดการเรียนการสอนเสริมที่ครบทุกรายวิชาและสรรหาบุคลากรที่มีความรู้กระตุ้นให้นักศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มากขึ้นแนวทางการพัฒนาครู กศน. ออกพื้นที่พบกลุ่มนอกเวลาราชการฝึกอบรมด้านคอมพิวเตอร์ และค้นคว้าทางแหล่งเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้มี ทักษะด้านการวิเคราะห์และจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่องจัดการเรียนการสอนเสริมที่ครบทุกรายวิชาและสรรหาบุคลากรที่มีความรู้โดยเฉพาะนักศึกษาต้องเรียนรู้และศึกษาการทำกิจกรรมตามขั้นตอนเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จริง

3. ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาสถานศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ครูได้สอนตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ครูได้รับมอบหมายงานพิเศษที่ตรงกับความรู้ความสามารถ และครูได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบมีขอบข่ายที่ชัดเจนและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ อีกทั้งชุมชนให้ความร่วมมือในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้นักเรียน นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการใช้วิชาชีพในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับ นิกร กาญจนสิทธิ์ (2557) พบว่า การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาสถานศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย มีปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ครู กศน. ได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนทำงานที่ได้รับผิดชอบ อย่างเต็มที่มีการติดตามนักเรียนมาศึกษาต่อ สอบประเมินผล และรายงานผลเมื่อสำเร็จการศึกษา จนสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ พูลทรัพย์ เติ่นเตือน (2553) พบว่า การวัดและประเมินผลซึ่งพนักงาน มีความคิดเห็นแตกต่างจากข้าราชการและครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านบริหารจัดการ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจในการบริหารงานร่วมกัน มีความมั่นคงในการทำงาน สนับสนุนการจัดหาสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการหาวิธีการระดมทรัพยากรจาก หน่วยงานและชุมชนเพื่อให้ได้มาซึ่งสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้พร้อมในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารควรมีสับสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูให้มีประสิทธิภาพ ครู กศน. ตำบลต้องศึกษา หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับผู้เรียน

1.3 ด้านการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครู ชุมชน มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครู กศน. ตำบลต้องศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และต้องเปิดใจให้ผู้อื่นหรือ หน่วยงานอื่นเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับตำบล ตามรูปแบบและ กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นตามแต่กรณี

1.4 ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล ผู้บริหารควรติดตามผลการปฏิบัติงานของครู ผู้เรียน ให้เกิด การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน รายงานผลต่อสาธารณะชน โดยนำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการจัด กิจกรรม นำมาปรับปรุงและพัฒนากิจกรรม โดยต้องศึกษาแนวคิดและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ผล การจัดกิจกรรมในการนิเทศ ติดตามและรายงานผลเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในเหมาะสมกับการบริหารจัดการและปรับปรุงพัฒนา งานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้กับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน

เอกสารอ้างอิง

จักรพงษ์ สงวนชม. (2549). ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรดิน กรณีศึกษาหมู่บ้านกะเลา ตำบลหมื่นศรี อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสน ศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ณัฐชา พันลามา. (2556). การศึกษาสภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคายบริหารการศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาดลอด ชีวิตและการพัฒนามนุษย์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ดวงพร หวานเย็น. (2556). การจัดการการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เรื่องการเขียนเพื่อการสื่อสารโดยใช้ กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน). มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

- ทีศนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และการประเมินภายนอกรอบ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2546). กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ประชาชน ประชาสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ขอนแก่น: ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐาน.
- นิกร กาญจนสิทธิ์. (2557). การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ปราณี อ่อนศรี. (2557). ACTOR Model: ทางเลือกในการจัดการเรียนรู้ทางการพยาบาล. วารสารพยาบาลทหารบก, 15, 97 - 102.
- พลทรัพย์ เตินเตือน. (2553). สภาพปัญหาและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2554). คู่มือการดำเนินงาน กศน. ตำบล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพฯ: ริงส์.
- _____. (2553). แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้เป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ: ริงส์.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน. (2559). รายงานผลการประเมินมาตรฐาน กศน. ปี 2559. ลำพูน: ผู้แต่ง.
- สุเมธ พุทธินันท์เมธา. (2549). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านป่าหนาม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- โสภา สมหวัง. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับประชากรวัยแรงงาน อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มประสานงาน
สถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
A Study of Problems and the Internal Quality Assurance Pothale 02 under
School Coordinate Group Phichit Primary Service Area Office 2

รจรินทร์ แจ้งสว่าง¹, ไกรวิชญ์ ดีเอม², ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์³
Rotcharin Jeangswang¹, Kraiwit Dee-Aim², Paponson Pothiphitak³
Corresponding Author E-mail: rotcharin.j@nsru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยแบ่งเป็น 4 มาตรฐานของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครูจำนวน 92 คน รวม 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยง 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการศึกษาพบว่า

ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่ามาตรฐานที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 4 ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล รองลงมาคือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน และด้านที่มีปัญหาอันดับต่ำสุด คือ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

คำสำคัญ: ปัญหา, การประกันคุณภาพภายใน, กลุ่มประสานงาน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The objective of this study was to investigate the operational problems of Internal Quality Assurance in the school, Pothole Coordinating Group 02 under Phichit Primary Educational Service Area Office 2. The internal quality assurance standard It was divided into 4 categories. The study samples were 10 educational administrators, 92 teachers. The study tool was a 5 point rating scale questionnaire, with a reliability a coefficient of 0.90. The study tool was a Five Point Scale questionnaire and the statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and t-test. The study revealed that:

The operational problems of internal quality assurance in school, Pothole Coordinating Group 02 under Phichit Primary Educational Service Area Office 2 was overall at a low level, when considering each aspect, standard, 4: the affective internal quality assurance system was at the highest level and was followed by standard 1: student quality, standard 2: processing and management of school administrators was the lowest level.

Keywords: Problems, Internal Quality Assurance, Coordinate Group

บทนำ

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ส่งเสริมศักยภาพของคนในชาติให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการยกระดับคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล สถาบันการศึกษาได้ทำหน้าที่ในการผลิตผู้จบการศึกษาออกไปมี คุณภาพเพียงพอต่อการตอบสนองให้กับสังคมได้หรือไม่ ด้วยข้อสงสัยดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ว่าสถาบันการศึกษาจะต้องมีภาระหน้าที่ที่สำคัญในการสร้างคนที่มีคุณภาพ เพราะในที่สุดคนจะกลายเป็นกำลังสำคัญใน การขึ้นนำการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและคุณภาพ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาที่กำลังเป็น ประเด็นสำคัญสำหรับสถาบันการศึกษาทุกระดับในประเทศไทย ที่ต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามสาระสำคัญ ที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 6 ซึ่งเป็น หมวดที่ว่าด้วยมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา (วิระยุทธ ชตะกาญจน์, 2555, หน้า 126)

การประกันคุณภาพภายในตามสาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 6 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับและมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมิ การจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อการรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 2, 2557, หน้า 1) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน กระบวนการ ประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาปัจจุบันและต้องดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและดำเนินการอย่างยั่งยืน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความตระหนัก รับรู้และ เห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบ มีคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและ ดำเนินกิจกรรม/โครงการที่ใช้ผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอก หรือผลการวิจัยที่สถานศึกษา จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาเองตลอดจนใช้ผลการวิจัยอื่น ที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการกำหนด เป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การติดตามตรวจสอบและปรับปรุงงานที่เป็นระยะจะช่วยให้งานบรรลุได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็จะเป็นที่พึงพอใจกับผู้บริหาร ชุมชน และองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับช่วงต่อจากสถานศึกษา ด้วยการดำเนินงานที่ทุกคนมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกัน เช่นนี้ ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่แท้จริงและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตในการทำงานของทุกคนเป็น วัฒนธรรมขององค์กรที่ยึดคุณภาพผู้เรียนฝังแน่นอยู่ในจิตใจตลอดเวลา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2553, หน้า 2 - 3) ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถจัด การศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถทักษะ และมีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งสร้างประโยชน์ ให้แก่ครอบครัวชุมชนตามความเหมาะสมระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้และถูกกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้อง ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและประกาศกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 1) แต่ในปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองมีการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาเอง จึงย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ดังนั้นใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอันจะนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 1) กระทรวงศึกษาธิการได้มีการออกกฎกระทรวง ว่าด้วย

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2559 ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 จึงประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุน กำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจึงประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีจำนวน 4 มาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559, หน้า 2)

จากผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในรอบที่สาม ปีการศึกษา 2554 - 2558 พบว่า สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 29,557 แห่ง ได้รับการรับรองมาตรฐาน 18,001 แห่ง ไม่รับรองมาตรฐาน 18,001 แห่ง ไม่รับรองมาตรฐาน 11,556 แห่ง ซึ่งสะท้อนได้ว่าสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานมีจุดบกพร่องที่ต้องได้รับการพัฒนาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2558, หน้า 4) สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 23 โรงเรียน ในตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัดนั้น ปรากฏว่ามีสถานศึกษาที่ได้ระดับดีขึ้นไปจำนวน 18 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 78.26 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2557, หน้า 30) สถานศึกษาในกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินภายในรอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับปฐมวัย จำนวน 10 โรงเรียน ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับดีขึ้นไป จำนวน 5 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50 และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 โรงเรียน ได้รับการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในระดับดีขึ้นไป จำนวน 6 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 60 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2557, หน้า 43) จากผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในรอบที่สามแสดงให้เห็นว่า ยังมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกือบร้อยละ 50 ที่ไม่สามารถจัดการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน แสดงให้เห็นถึงปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในต้องมีการปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องได้รับการช่วยเหลือให้สถานศึกษามีคุณภาพหรือมีมาตรฐานตามที่กำหนดไว้

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ซึ่งเป็นกลุ่มประสานงานที่ผู้ศึกษาปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันว่ามีรูปแบบเช่นไร ได้ดำเนินการเป็นไปตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพหรือไม่อย่างไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการศึกษาของสถานศึกษาอันจะนำไปสู่ความมั่นใจในคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาการศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าหนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงเสนอเนื้อหาดังต่อไปนี้

บริบทของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 สืบเนื่องจากการที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย 3 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีประกาศ เรื่องการกำหนดเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 เขต เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ให้มีผลตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (18 สิงหาคม 2553) เป็นต้นไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอตะพานหิน อำเภอทับคล้อ อำเภอบึงนาราง อำเภอโพทะเล อำเภอบางมูลนาก และอำเภอตะพานหิน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร และให้สถานศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนตั้งอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 (มีจำนวน 123 โรงเรียน)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 390 ถนนบางมูลนาก ตะพานหิน ตำบลห้วยเกตุ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งอยู่ในอำเภอตะพานหิน อำเภอทับคล้อ อำเภอบึงนาราง อำเภอโพทะเล อำเภอบางมูลนาก และอำเภอตะพานหินของจังหวัดพิจิตร โรงเรียนในกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 ประกอบด้วย 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านบางคลาน (เงินอนุสรณ์) โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งน้อย "พิพัฒน์โสภณวิทยา" โรงเรียนวัดคงคาราม โรงเรียนบ้านน้อย "ปริกอุทิศ" โรงเรียนบ้านวังแดง โรงเรียนบ้านเนินแค โรงเรียนวัดทับทิม โรงเรียนบ้านท่าบัว (รัฐประชานุเคราะห์) โรงเรียนวัดพรวัว และโรงเรียนวัดขวาง

ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งในหมวด 7 ได้กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน และผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายกำหนด

นวนลทิพย์ กาฬศิริ (2547, หน้า 16) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่ได้แต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าในกลุ่มหรือองค์กร

วรรณนา หมาดเท่ง (2551, หน้า 14) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ กำกับดูแล ควบคุม และจัดการให้สถานศึกษาดำเนินการ และทุ่มเทความพยายามในการดำเนินงาน ทั้งปวงของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้บรรลุผลตามภารกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์การ

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีความสำคัญในการดำเนินงานทำหน้าที่กำกับ ควบคุม ดูแลบริหาร และอำนวยความสะดวก แก่ผู้ร่วมงานเพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถเกิดประสิทธิผลสูงสุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาขอสรุป ดังนี้ การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยศึกษาในหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหาร และการจัดการของผู้บริหาร มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบความคิด ได้ดังนี้

ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ ศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 102 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ข้าราชการครู จำนวน 92 คน ของกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ แบบสอบถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ซึ่งได้แบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 50 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและข้าราชการครู

2. ศึกษาแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในกลุ่มประชากรของโรงเรียน ในกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ระหว่างวันที่ 18 - 22 กันยายน 2560 จำนวน 102 ฉบับ ด้วยตนเอง และทำการเก็บแบบสอบถามคืนโดยวิธีเดียวกัน จำนวน 102 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์จัดระเบียบข้อมูลลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการศึกษา
 - 1.1 ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม
 - 1.2 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าร้อยละ (%)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ)
 - 2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงจำแนกออกเป็น 2 ตอนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามโดย จำแนกรายละเอียดของ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษาประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	32	31.38
	หญิง	70	68.62
	รวม	102	100.00
2.	อายุ		
	ต่ำกว่า 30 ปี	18	17.64
	30 – 39 ปี	34	33.34
	40 – 49 ปี	28	27.46
	50 ปีขึ้นไป	22	21.56
	รวม	102	100.00
3.	ตำแหน่ง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	10	9.80
	ครูผู้สอน	92	90.20
	รวม	102	100.00
4.	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	72	70.58
	ปริญญาโท	28	27.46
	ปริญญาเอก	2	1.96
	รวม	102	100.00
5.	ประสบการณ์การในการปฏิบัติงานในโรงเรียน		
	ต่ำกว่า 1 ปี	8	7.84
	1 – 5 ปี	18	17.64
	6 – 15 ปี	34	33.34
	มากกว่า 16 ปี	42	41.18
	รวม	102	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 31.38 เพศหญิงร้อยละ 68.62 อายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 17.64 อายุ 30 - 39 ปี ร้อยละ 33.34 อายุ 40 - 49 ปี ร้อยละ 27.46 และ อายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 21.56 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 9.80 ตำแหน่งครูผู้สอน ร้อยละ 90.20 ผู้ตอบแบบสอบถามจบระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 70.58 ปริญญาโท ร้อยละ 27.46 ปริญญาเอก ร้อยละ 1.96 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ต่ำกว่า 1 ปี ร้อยละระหว่าง 1 - 5 ปี ร้อยละ 17.64 ระหว่าง 6 - 15 ปี ร้อยละ 33.34 และ 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.18

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำแนกเป็นรายมาตรฐาน

ลำดับ	รายการ	ระดับปัญหา			
		μ	σ	แปลผล	อันดับ
1.	คุณภาพของผู้เรียน	2.04	0.07	น้อย	2
2.	กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา	1.69	0.05	น้อย	4
3.	กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.85	0.05	น้อย	3
4.	ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ	4.16	0.07	มาก	1
รวม		2.44	0.06	น้อย	

จากตารางที่ 2 พบว่าปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่มีปัญหาลำดับสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 4 ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ($\mu = 4.16$) รองลงมาคือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ($\mu = 2.04$) และมาตรฐานที่มีปัญหาลำดับต่ำสุด คือ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ($\mu = 1.69$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายเพิ่มเติม ดังนี้

จากผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ในภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีบริบทที่ใกล้เคียงกันจึงทำให้ผลที่ได้ออกมาเป็นปัญหาย่อยในระดับเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานสามารถอภิปรายผลในแต่ละมาตรฐาน ได้ดังนี้

1. มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ข้อที่มีปัญหาลำดับสูงสุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลทดสอบวัดระดับชาติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษายังไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนยังขาดทักษะในการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และขาดการวิเคราะห์ข้อสอบ รวมถึงครูยังไม่ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพ

จริง และไม่ประเมิณผลด้วยวิธีการที่หลากหลายและขาดการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือการวัดผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอดชาย คำชาย (2553) พบว่าด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาคือ ขาดการวิเคราะห์การวัดและประเมินผลตลอดจนการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขการวัดและประเมินผลครั้งต่อไป

2. มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาข้อที่มีปัญหาลำดับสูงสุด คือ การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ และโรงเรียนขนาดเล็กจะขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลไชย พลเพชร (2553) พบว่า ปัญหาด้านวางแผนและจัดสภาพแวดล้อม คือ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รวมถึงจัดสภาพแวดล้อม สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบ สวยงาม และมีความปลอดภัยสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ รัชชีมาศ (2557) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ โรงเรียนขาดการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน

3. มาตรฐานที่ 3 กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อที่มีปัญหาลำดับสูงสุด คือ จัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาไม่จัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ครูผู้สอนยังขาดการอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูไม่ได้นำผลการประเมินของผู้เรียนในแต่ละด้านมาพิจารณาจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาณิสรา ปานทิ (2553) พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อบรมครูต้องทำให้มีการจัด อบรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้อบรมครูต้องทำให้มีเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการสอนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ (2553) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีคือ การประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กรอื่นในการผลิต จัดหา พัฒนาสื่อการเรียนการสอน

4. มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ข้อที่มีปัญหาลำดับสูงสุด คือ การวางแผน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสถานศึกษาขาดการศึกษา วิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา และกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายด้านต่าง ๆ โดยเน้นที่คุณภาพผู้เรียน สะท้อนคุณภาพความสำเร็จที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีการกำหนดวิธีการการดำเนินโครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน กำหนดการใช้งบประมาณ และทรัพยากรอย่างคุ้มค่าสอดคล้องกับเป้าหมาย และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพฤทธิ์ บุญสีลพร้อม (2553) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ของโรงเรียนที่ไม่ผ่าน เกณฑ์การประเมินภายนอก รอบ 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีปัญหาอยู่ในลำดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา ต๊ะเรณู (2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านน้ำชา (วิทยานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาบางส่วนยังไม่สอดคล้องและไม่ครอบคลุมกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ ของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ศักยภาพผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ สีนาค (2553) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นกับทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเพียง งานดี (2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตอำเภอแม่สรวย จังหวัด เชียงราย โดยมุ่งศึกษาองค์ประกอบการดำเนินการ 8 ด้าน ดังนี้ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบ

บริหารสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด การรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่า มีสภาพการดำเนินการปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง โดยสภาพการดำเนินการปัจจุบันที่การดำเนินการมากที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร แสงมาศ (2554) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์เลิศ ก้อนหิน (2555) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องไม่มีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และไม่มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาไม่นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจมรีนิ ใจเรือน (2555) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์รวี เกิดสมศรี (2556) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน คือ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักราช หินซุย (2556) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ปัญหาด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตตินันท์ ทวีสุขเสถียร (2557) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนคูเมือง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สสิธร ผสมทรัพย์ (2557) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ของหน่วยงานต้นสังกัด มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดทำและดำเนินงานตามแผน

1.2 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีความรู้ความเข้าใจ กำหนดมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับมาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3 สถานศึกษาควรจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้ครอบคลุม เพียงพอต่อการใช้งานในทุกด้าน โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแก้ไข ปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

1.4 สถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมกันจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อติดตาม ตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหรือพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับกิจกรรมหรือสภาพการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในจังหวัดอื่นนอกเหนือจากการที่ได้ทำการศึกษาไว้แล้ว เพื่อทำการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอันจะนำไปสู่การหาแนวทางมาตรการสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐเพื่อจะทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบว่าการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนนั้นมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลทำให้เกิดความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กานต์รวี เกิดสมศรี. (2556). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- กานต์เลิศ ก้อนหิน.(2555). สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จักราช หินชุย. (2556). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิราพร แสงมาศ. (2554). การศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจมรินทร์ ใจเรือน. (2555). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เทพฤทธิ์ บุญสีลพร้อม. (2553). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- นวลทิพย์ กาศศิริ. (2547). แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ปาณิสรา ปานที. (2553). การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอดอนนาค สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัทมา ต๊ะเรียน. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านน้ำขา (วิชัยนา นุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พลไชย พลเพชร. (2553). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เพียงเพ็ญ เพียรสันติเยะ. (2553). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอดาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ภาคภูมิ รัชชามาศ. (2557). แนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ยอดชาย คำชาย. (2553). การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนหนองบัวพิทยาคม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- รัตตินันท์ ทวีสุขเสถียร. (2557). สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนคูเมือง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วรรณ หมดแห่ง. (2551). บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีระยุทธ ชวตะกาญจน์. (2555). การวิจัยเชิงนโยบายเทคนิคการบริหารสำหรับนักการบริหารมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สลิธร ผสมทรัพย์. (2557). การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สามารถ สينا. (2553). การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- แสงเพียร งานดี. (2553). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. (2557). เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการผลการประเมินคุณภาพภายนอกและการประกันคุณภาพการศึกษา. พิจิตร: กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). คู่มือดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับครูและศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2550). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2558). ก้าวข้ามขีดจำกัดสู่สหัสวรรษแห่งคุณภาพ = Breaking barriers towards a millennium of quality. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2542). การประกันคุณภาพสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2559). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปปา

The Development of Learning Achievement in Social Studies Religion and Culture
Courses Economics of Grade 6 Students using Collaborative Learning CIPPA
Techniques

เอธัส ศิลารักษ์¹, จิฑาภรณ์ อินทร์แย้ม²

Athath Silarak¹, Jithaporn Inyam²

Corresponding Author E-mail: Atatkwan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปปา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค ชิปปา กับเกณฑ์ร้อยละ 60 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 25 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบร่วมมือด้วยเทคนิคชิปปา 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคชิปปา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค ชิปปา สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, สาระเศรษฐศาสตร์, การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปปา

¹ ครู,กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม,โรงเรียนเทศบาลวัดไทรใต้

¹ Teacher, Group Learning Social Studies, Religion and Culture, Thetsaban Wat Woranat Banphot School

² นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Students in the Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat University, Nakhon Sawan

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to compare the learning achievement of the subjects; social studies, religion and culture economics of grade 6 students before and after receiving cooperative learning management CIPPA technique 2) to compare the learning achievement of grade 6 students who received the collaborative learning management with CIPPA technique with the 60% criteria. The sample group used in this research consisted of 25 students in grade 6/1, Thetsaban Wat Woranat Banphot school, semester 2 of the academic year 2019, total of 25 students obtained by simple random sampling, using the classroom as a random unit. The research tools consisted of 1) a collaborative learning management plan using CIPPA technique; 2) an achievement test. Data analysis were mean, standard deviation and t-test. The results were as follows:

1) The academic achievement of grade 6 students who received collaborative learning with CIPPA technique after learning was higher than before, it was statistically significant at the .05 level. And 2) The academic achievement of grade 6 students who received collaborative learning with CIPPA technique was significantly higher than the 60%, it was statistically significant at the .05 level.

Keywords: Learning Achievement, Economics, Collaborative Learning CIPPA Techniques

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขใน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนของชาติ จึงได้จัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยได้กำหนดสาระมาตรฐานการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกิดทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารชื่นชมเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทยและภาคภูมิใจในการใช้ภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรมของชาติทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญคือผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารใช้กระบวนการคิดในการแก้ปัญหาทักษะในการใช้ชีวิตและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 54) จะเห็นได้ว่า การปฏิรูปการเรียนรู้อันเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ รายปี/รายภาค และการเรียนรู้ของแต่ละเรื่องไว้ ให้สถานศึกษากำหนดโครงสร้างเป็นสาระการเรียนรู้ จำนวนเวลาไว้อย่างกว้าง ๆ และนำโครงสร้างดังกล่าวไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกสักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (สุวิทย์ มูลคำ, และอรรถัย มูลคำ, 2547)

การเตรียมคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ในฐานะที่การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาประเทศชาติ ปัจจุบันสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง จึงจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ มาเกื้อหนุนกัน ซึ่งต้องมีการพัฒนาโดยต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีคุณภาพและสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพโดยจะต้องมีคุณสมบัติด้านสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจที่ดี มีสติปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีความอดทน ขยันขันแข็งไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก กล้าเผชิญปัญหาและอุปสรรคด้วยความมุ่งมั่น ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากในการที่จะพัฒนาให้มนุษย์มีประสิทธิภาพและศักยภาพสูงสุดอีกอย่าง การศึกษาของไทยมีการปฏิรูปครั้งใหญ่ได้มีวิวัฒนาการมาเรื่อย ๆ ส่งผลให้การปฏิบัติงานของทุกคนที่อยู่ในวงการศึกษามีจุดประสงค์คือ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรการจัดการศึกษา

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะต้องเกิดทักษะที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ความรู้ความคิด การปฏิบัติ และเจตคติ ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์เนื้อหา และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้กับกระดำเนินชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ภายในห้องเรียนครูผู้สอนต้องมีการจัดกระบวนการให้มีความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนตามช่วงวัย ประกอบกับการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนของครูยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางกระบวนการคิด การใช้สติปัญญาในหลาย ๆ ด้าน หรือช่วยทำให้เกิดความแม่นยำในเนื้อหา และจดจำเรื่องราวได้มากขึ้น สื่อถือเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันต้องมีความหลายหลาย ทั้งรูปแบบการสอน เทคนิคการสอน และที่สำคัญคือสื่อและแหล่งเรียนรู้ ที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะได้หลากหลายมากขึ้น ฝึกกระบวนการคิด การตีความ การเรียนรู้โดยการใช้สื่อจะช่วยพัฒนาทางสติปัญญาด้านความจำ ความเข้าใจ และความนึกคิด และสามารถเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้มากขึ้น ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหาในบทเรียน รูปแบบการรับรู้ทางด้านสติปัญญาของผู้เรียน ครูผู้สอนต้องมีการประยุกต์ใช้ข้อมูลให้มีความทันสมัยเสมอ นอกเหนือจากข้อมูลในหนังสือเรียน เพื่อเป็นการเปิดทัศนคติ เปิดกว้างทางเนื้อหาของผู้เรียนให้มากขึ้น

ในปัจจุบันแนวการจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาทั้งในประเทศและในต่างประเทศ แนวความคิดในการจัดการศึกษานี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมที่หลากหลาย มีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อส่งเสริมความรู้ ความสามารถและศักยภาพของผู้เรียน โมเดลชิปปา (CIPPA Model) เป็นการเรียนรู้การสอนที่เป็นแนวคิดหลักที่เป็น

พื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง แนวคิดและแนวทางในการนำไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม คือการให้ความสำคัญกับผู้เรียน การให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจ (Center of attention) หรือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ กล่าวคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดย กัลยา พันธ์ (2551, หน้า 82) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา (CIPPA MODEL) และรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 70 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวิเศษไชยชาญ “ตันติวิทยานุกูล” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 20 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปากับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่จัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปามีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 2) ทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของกลุ่มทดลองจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา กับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่จัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางด้านระบบการศึกษา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สื่อ เทคนิคต่าง ๆ ที่มีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความหลากหลายทางความคิดมากขึ้น ผู้ทำการศึกษาจึงสนใจนำวิธีการโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ: เทคนิคชิปปา มาประยุกต์ใช้กับบทเรียน ในกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ จดจำ และเกิดทักษะในการปฏิบัติได้ด้วยตนเอง จนนำไปสู่พัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปปา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค ชิปปา กับเกณฑ์ร้อยละ 60

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคชิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคชิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 60

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โมเดลชิปปา เป็นแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี ที่กล่าวว่า ชิปปา เป็นหลักการซึ่งสามารถนำไปเป็นหลักในแนวทางการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลัก “CIPPA” สามารถใช้วิธีการและกระบวนการที่หลากหลาย อาจจัดเป็นแบบแผนได้หลายรูปแบบ CIPPA MODEL เป็นวิธีหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการแลกเปลี่ยนความรู้ การได้เคลื่อนไหวทางกาย การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

การจัดการเรียนการสอนแบบ CIPPA MODEL มาจากแนวคิดหลัก 5 แนวคิด ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษา ได้แก่

1. แนวคิดการสร้างสรค์ความรู้ (Constructivism)
2. แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning)
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning)
5. แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning)

ความหมายของ CIPPA

C มาจากคำว่า Construct หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism กล่าวคือ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ตนเอง และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

I มาจากคำว่า Interaction หมายถึง การช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ได้รู้จักกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิดประสบการณ์ แก่กันและกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

P มาจากคำว่า Physical Participation หมายถึง การช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมทางด้านร่างกายให้ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย

P มาจากคำว่า Process Learning หมายถึง การเรียนรู้ กระบวนการต่าง ๆ ของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

A มาจากคำว่า Application การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน เป็นการช่วยผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสังคม และชีวิตประจำวัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ

แนวทางการจัดการเรียนรู้

ในแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ตามรูปแบบของ ทิศนา ขัมมณี (2552) มีขั้นตอนแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นการดึงความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ซึ่งผู้สอนอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย เช่น ผู้สอนอาจใช้การสนทนาซักถามให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์เดิม หรือให้ผู้เรียนแสดงโครงความรู้เดิม (Graphic Organizer) ของตน

ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นการแสวงหาข้อมูลความรู้ใหม่ของผู้เรียนจากแหล่งข้อมูล หรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งผู้สอนอาจจัดเตรียมมาให้ผู้เรียนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปแสวงหาก็คได้ในขั้นนี้ผู้สอนควรแนะนำแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนตลอดทั้งจัดเตรียมเอกสารสื่อต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจกับข้อมูล/ความรู้ที่หามาได้ ผู้เรียนสร้างความหมายของข้อมูล/ประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ใช้กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่มในการอภิปราย และสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม

ในขั้นนี้ ผู้สอนควรใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม เช่น กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างลักษณะนิสัย กระบวนการทักษะทางสังคม ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนเองแก่ผู้อื่น และได้รับประโยชน์จากความรู้ ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กัน

ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย ผู้สอนควรให้ผู้เรียนสรุปประเด็นสำคัญประกอบด้วยมโนทัศน์หลัก และมโนทัศน์ย่อยของความรู้ทั้งหมด แล้วนำมาเรียบเรียงให้ได้สาระสำคัญครบถ้วน ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนจัดเป็นโครงสร้างความรู้ จะช่วยให้จดจำข้อมูลได้ง่าย

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน ขั้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อยอดหรือตรวจสอบความเข้าใจของตน และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้องมีการปฏิบัติตามข้อมูลที่ได้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติ และมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติด้วย ในขั้นนี้

ผู้เรียนสามารถแสดงผลงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ เรื่องความวาดภาพ ฯลฯ และอาจจัดให้มีการประเมินผลงานโดยมีเกณฑ์ที่เหมาะสม

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ๆ เป็นการให้โอกาสผู้เรียนใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ เป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

หลังจากประยุกต์ใช้ความรู้ อาจมีการนำเสนอผลงานจากการประยุกต์อีกครั้งก็ได้ หรืออาจไม่มีการนำเสนอผลงานในขั้นที่ 6 แต่นำความมารวม แสดงในตอนท้ายหลังขั้นการประยุกต์ใช้ก็ได้เช่นกัน

ขั้นที่ 1 - 6 เป็นกระบวนการของการสร้างความรู้ (Construction of Knowledge)

ขั้นที่ 7 เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ (Application) จึงทำให้รูปแบบนี้มีคุณสมบัติครบตามหลัก

CIPPA

ข้อคิดของการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA

1. ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริงจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้
2. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดที่หลากหลาย เป็นประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
3. ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับสมาชิกภายในกลุ่ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ข้อมูลนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ที่ได้ (Output)
- การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ - เทคนิค CIPPA - วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม - สารเศรษฐศาสตร์	แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค CIPPA	- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดการศึกษาเทศบาลนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 103 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดการศึกษาเทศบาลนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 25 คน วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค ชิปปา สารเศรษฐศาสตร์ จำนวน 5 แผน จำนวน 9 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน สารเศรษฐศาสตร์ เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบแผนการวิจัยแบบจำลองการทดลอง (Pre-Experimental Design) แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน-หลัง (The One- Group Pretest-Posttest Design)

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัย

ก่อนเรียน	ทดลอง	หลังเรียน
T1	X	T2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ดำเนินการทดลองด้วยการใช้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค ซิปปา สารเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ทำการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน

2.2 นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียน

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิม

4. นำผลคะแนนที่ได้จากการเก็บข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคซิปปา การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบค่าที่
2. เพื่อทดสอบสมมติในการผ่านเกณฑ์ โดยใช้สูตร t-test for One Sample

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคซิปปา

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค ซิปปา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	t-test	Sig.
ก่อนเรียน	25	7.28	7.26	22.5*	0.00
หลังเรียน	25	14.76	14.76		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้การสอนแบบร่วมมือเทคนิคชิปปา มีคะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 14.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.76 คะแนนค่าเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 7.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 7.26 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังเรียนและก่อนเรียนโดยใช้การทดสอบค่าที พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้การสอนแบบร่วมมือเทคนิคชิปปา มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค ชิปปา กับเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคชิปปา กับเกณฑ์ร้อยละ 60

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 60	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	t-test	Sig.
หลังเรียน	20	12	14.76	8.86	15.75*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้การสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ชิปปา มีคะแนนค่าเฉลี่ย เท่ากับ 14.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.86 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม โดยการทดสอบค่าที พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้การสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ชิปปา มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาคะแนนความก้าวหน้ารายบุคคลของผลการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคชิปปา

นักเรียนคนที่	คะแนน		คะแนนความก้าวหน้า
	ก่อนเรียน (20)	หลังเรียน (20)	
1	10	15	+5
2	9	13	+4
3	5	13	+8
4	6	14	+8
5	9	15	+6
6	11	14	+3
7	11	15	+4
8	4	11	+7
9	10	16	+6
10	10	15	+5
11	7	11	+4
12	10	15	+5
13	6	16	+10
14	5	17	+12
15	6	18	+12

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาคะแนนความก้าวหน้ารายบุคคลของผลการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคซิปปา (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนน		คะแนนความก้าวหน้า
	ก่อนเรียน (20)	หลังเรียน (20)	
16	9	15	+6
17	8	16	+8
18	7	15	+8
19	4	13	+9
20	4	15	+11
21	8	15	+7
22	6	16	+10
23	5	16	+11
24	7	15	+8
25	5	15	+10
$\bar{X}$	$\bar{X} = 7.28$	$\bar{X} = 14.76$	$\bar{X} = 7.48$

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคซิปปา มีคะแนนความก้าวหน้ารายบุคคลของผลการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 7.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่านักเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคซิปปา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ โดยเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคซิปปา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยทุกคนจะต้องพัฒนาความรู้ของตนเองตามการช่วยเหลือและนำความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น มีการคิดเชื่อมโยงต่อเนื่องกันตามลำดับ เพราะผู้เรียนต้องคิดแยกแยะประเด็นเพื่อนำมาสนทนาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งความรู้และประสบการณ์เดิมเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิด ทำให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนตลอดเวลา และผู้เรียนยังสามารถพัฒนาโดยการเรียนรู้จากเพื่อนสมาชิกในกลุ่มที่ทุกคนจะต้องพัฒนาความรู้ของตนเอง ซึ่งได้มาจากการแนะนำ ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม เพื่อนำไปสู่ผลคะแนนและผลสำเร็จโดยมีการแข่งขันเข้ามาเป็นตัวกระตุ้นเสริมแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งการตั้งเป้าหมายเป็นชัยชนะของกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีใจจดจ่อในเรื่องที่เรียน จากผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคซิปปา ที่กล่าวมาทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ มีขั้นตอนวิธีการคิดที่เป็นระบบ มีความสามัคคี เกิดความรับผิดชอบ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยสอดคล้องกับผลงาน จิราภาญจน์ หงส์ชุตตา (2545, หน้า 14 - 16) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องเศษส่วน โดยใช้โมเดลซิปปา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 51 คน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 เรื่องเศษส่วน โดยใช้โมเดลซิปปาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้จริง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 86.33 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การเรียนรู้ดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 84.31 ซึ่งสูงกว่าจำนวนนักเรียนที่กำหนดร้อยละ 80 โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม

คำถามจำนวน 4 ข้อผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้มีผลต่อความเข้าใจในบทเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นที่น่าพอใจ สอดคล้องกับ ปากิตติ ปลั่งกลาง (2545, หน้า 20) ได้พัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โมเดลชิปปา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหินลาดพัฒนา จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 51 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 82.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนผ่าน เกณฑ์ที่กำหนดไว้คิดเป็นร้อยละ 85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80

2. จากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคชิปปา สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมมีคะแนน ร้อยละ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคชิปปา เป็นการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่มีการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มละความสามารถ และมีการสร้างแบบฝึกที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้งยังมีการทดสอบความรู้ เพื่อวัดผล รายบุคคลซึ่งนำไปสู่การประเมินผลความสำเร็จของแต่ละกลุ่ม รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิคดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนเกิดความต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งความต้องการดังกล่าวจะเป็นตัวเสริมแรง ทำให้สมาชิก ตระหนักถึงหน้าที่ของตนและเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาซึ่งความสำเร็จของกลุ่ม สอดคล้องกับทฤษฎี การเสริมแรงของ สกินเนอร์ (Skinner, 1945, pp.80 - 119, อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 182) สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปปา เป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเน้นให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนต้องรู้ว่าตัวเองจะไปถึงเป้าหมายของการเรียนรู้ได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกคนอื่นๆไปถึงเป้าหมายเช่นเดียวกัน ประสพการณ์ ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดการเรียนรู้แบบแข่งขันหรือการเรียนรู้เป็นส่วนบุคคลจะส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการสนใจ มีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในทางบวก มีเจตคติต่อขอบข่ายวิชาและต่อครู มีทักษะที่ดี มีทักษะทางสังคมมีความต้องการความสำเร็จที่ดีกว่า

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปปา มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปปา เป็นการกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นครูต้องเป็นคนจับกลุ่มให้นักเรียนเองจึงจะไม่ยุ่งยาก

1.2 ผู้สอนควรให้ความรู้ และแนะนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปปา เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ แนวคิดและขั้นตอนการเรียนรู้

1.3 ผู้สอนควรแนะนำแหล่งความรู้อื่นให้กับนักเรียน เช่น จากอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยศึกษาการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบอื่นๆที่ทันสมัยและหลากหลายมากขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปปาร่วมกับสื่อ ประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย เช่น ยูทูบ (YouTube) หรือ จะเป็นเว็บการศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเสรี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
กัลยา พันปี. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา [CIPPA MODEL] และรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ [4 MAT]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- จิราภาญจน์ หงส์ชูตา. (2545). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญในวิชาคณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องเศษส่วนโดยใช้โมเดลซิปปา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตร
และการสอน). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเตอร์
คอร์ปอเรชั่น.
- ทิตินา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกาศิต ปลั่งกลาง. (2545). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน โดยใช้โมเดลซิปปา (CIPPA Model)
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประถมศึกษา).
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิทย์ มูลคำ, และอรทัย มูลคำ. (2547). 20 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมค่านิยม การเรียนรู้โดย
การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

การแก้ปัญหาคำนวณแม่สูตรคูณโดยใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์เข้ามาช่วยใน
การแก้ปัญหาคำนวณคณิตศาสตร์ โรงเรียนวัดสันติธรรม
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

The Solving Problems by Memorizing the Multiplication Table using a Mathematical
Number Table Game to Help in Solving Problems Learning Math
Wat Santitham School, Muang District, Nakhon Sawan Province

ชัชวาล จิตรขุนทด¹, วิทยา ทองโสม²

Chatchaval Jitkhonthod¹, Wittaya Thongsom²

Corresponding Author E-mail: Cadchawan@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาคำนวณแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนกับหลังเรียน และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาคำนวณแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 33 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ใช้เกมตารางตัวเลข การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาคำนวณแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาคำนวณแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.38)

คำสำคัญ: คณิตศาสตร์, เกมตารางตัวเลข, การแก้ปัญหาคำนวณคณิตศาสตร์

¹ ครู, กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, โรงเรียนวัดสันติธรรม

¹ Teacher, Mathematics, Wat Santitham School

² ผู้อำนวยการ, โรงเรียนวัดสันติธรรม

² Director, Wat Santitham School

Abstract

The objective of this study were to 1) compare the math learning achievement of grade 6 students with a learning management method, using math numbers table games to help solve problems in memorizing the multiplication table in learning mathematics before and after and 2) study the opinions of students in grade 6, use math numbers table games to help solve the problem of memorizing the multiplication table in learning math. The sample group used in this research was 33 students in grade 6 studying in the first semester of the academic year 2020 by purposive sampling. The research tools consisted of 1) pre-test and post-test learning test in mathematics and 2) satisfaction questionnaire towards learning management using a number table game. Data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test. The results were as follows:

1) Achievement in mathematics of grade 6 students with a learning management method, using mathematical numbers table games to help solve the problem of memorizing the multiplication table in learning mathematics. after school was significantly higher than before statistically at the .05 level, this was in accordance with the established research hypothesis. And 2) Satisfaction of grade 6 students on using math numbers table games to help solve multiplication table problems in learning math, overall, it was at a very agreeable level. ($\bar{x}$ = 4.48, S.D. = 0.38).

Keywords: Mathematics, Math Numbers Table Games, Solving Problems Learning Math

บทนำ

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ซึ่งการท่องจำสูตรคูณของนักเรียนเป็นพื้นฐานในการเรียนคณิตศาสตร์ซึ่งทำให้มีความสำคัญซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้กล่าวไว้ว่า คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบมีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ และช่วยให้คาดการณ์วางแผนตัดสินใจแก้ปัญหา ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านคณิตศาสตร์เทคโนโลยีและศาสตร์อื่น ๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นพร้อมทั้งสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ซึ่งการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ต้องจัดกิจกรรมการสอนโดยคำนึงถึงประสบการณ์และความรู้พื้นฐานของนักเรียนและสอนโดยใช้การฝึกหัดให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ทั้งการฝึกการรายบุคคลการฝึกเป็นกลุ่มการฝึกทักษะย่อยทางคณิตศาสตร์และการฝึกทักษะรวมเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้นซึ่งแม่สูตรคูณเป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ดังเช่น วัชรวิทย์ กาญจนศิริ (2554) ได้กล่าวถึง หลักการและแนวทางการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้สอนให้นักเรียนเกิดมโนทัศน์หรือได้ความรู้ทางคณิตศาสตร์จากการคิดและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับผู้อื่นใช้ความคิดและคำถามที่นักเรียนสงสัยเป็นประเด็นในการอภิปรายเพื่อให้ได้แนวคิดที่หลากหลายและเพื่อนำไปสรุปเพื่อให้นักเรียนเห็นโครงสร้างทางคณิตศาสตร์ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเนื้อหาคณิตศาสตร์

ซึ่งในปัจจุบันมีเด็กจำนวนไม่น้อยที่เห็นว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยาก และมีเจตคติในแง่ลบเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ เช่น ยาก เป็นเรื่องของเด็กเก่ง น่าเบื่อ เรียนไม่เก่ง และไม่สามารถที่จะเรียนคณิตศาสตร์รู้เรื่อง เรียนไปก็ไม่ได้อะไร เพราะมีเครื่องคิดเลข เป็นต้น ซึ่งจากความคิดเหล่านี้จะนำไปสู่ความไม่ตั้งใจเรียน ในปัญหาจริง ๆ แล้วที่เกิดขึ้นคือ การที่นักเรียนไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์เป็นเพราะมีพื้นฐานในการคำนวณที่ไม่ดี เช่น การบวก การลบ การคูณ การหาร หรือแม้กระทั่งการท่องสูตรคูณที่ไม่สนใจ ไม่ใส่ใจในการท่องเพราะการท่องสูตรคูณเป็นสิ่งที่สำคัญในการคิดคำนวณทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และนักเรียนที่ท่องสูตรคูณไม่คล่อง จะส่งผลทำให้การคิดคำนวณได้ช้า ได้คำตอบที่ผิดและไม่สนุกกับการเรียน และมีพฤติกรรมในการติดการใช้เครื่องคิดเลขแทนการคำนวณด้วยตนเอง ซึ่งการแก้ปัญหานี้ด้วยกันหลายวิธี เช่น การให้นักเรียนท่องสูตรคูณพร้อมกัน ให้ท่องเป็นรายบุคคล เป็นต้นดังนั้นผู้วิจัยจึงนำการท่องสูตรคูณมาใช้ในการเล่นเกมตัวเลขในตารางเพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้นักเรียนได้รู้จักความสำคัญของการท่องจำสูตรคูณ

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาผลการแก้ปัญหาการท่องจำสูตรคูณโดยใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์เข้ามาช่วยในการแก้ปัญหาการเรียนคณิตศาสตร์ โรงเรียนวัดสันติธรรม อำเภอมะนัง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาการท่องจำสูตรคูณและการแก้ปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถใช้เทคนิคการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงบรรลุวัตถุประสงค์และผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่ได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องจำสูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนกับหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องจำสูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องจำสูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องจำสูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมาก

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการแก้ปัญหาการท่องจำสูตรคูณโดยใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์เข้ามาช่วยในการแก้ปัญหาการเรียนคณิตศาสตร์

1. ความหมายวิชาคณิตศาสตร์

ไพรวลัย เสนงาม (2550) กล่าวว่า คณิตศาสตร์ หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยการคิด การคำนวณและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสมองทั้งด้านทักษะและกระบวนการคิดของมนุษย์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อุไรวรรณ กิมเฮง (2551) กล่าวว่า คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยการคิด การคำนวณซึ่งเกี่ยวกับตัวเลขเน้นความเข้าใจ โดยจัดให้มีความสัมพันธ์กันและคำนึงถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต

2. ความสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์

มัทนา สีเสด (2552) กล่าวว่า ความสำคัญของคณิตศาสตร์ว่า มีความสำคัญ ซึ่งจะนำไปในการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักใช้ความคิด มีเหตุผล การรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และเป็นทักษะที่สำคัญที่ต้องใช้ทั้งและพัฒนาเพราะเป็นทักษะที่ในชีวิตประจำวันของทุกคนทั้งในด้านการประกอบอาชีพ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ตลอดจนช่วยปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีของการเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี ซึ่งส่งผลให้การดำเนินชีวิตทางสังคมให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

ลักขณา ภูวลิษฐ์ (2552) กล่าวว่า คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์และ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ มีการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นระเบียบและแบบแผน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ปัญหา และสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ซึ่งจะทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 1 - 5) ได้ให้ความสำคัญในประเด็นทำไมต้องเรียนคณิตศาสตร์เรียนรู้อะไรในคณิตศาสตร์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีรายละเอียดดังนี้

1) ทำไมต้องเรียนคณิตศาสตร์ คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านคณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและศาสตร์อื่น ๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2) เรียนรู้อะไรในคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มุ่งให้เยาวชนทุกคนได้เรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ โดยกำหนดสาระหลักที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคนดังนี้ จำนวนและการดำเนินการ ความคิดรวบยอดและความรู้สึกเชิงจำนวน ระบบจำนวนจริง สมบัติเกี่ยวกับจำนวนจริง การดำเนินการของจำนวน อัตราส่วน ร้อยละ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับจำนวน และการใช้จำนวนในชีวิตจริง การวัดความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ปริมาตรและความจุ เงินและเวลา หน่วยวัดระบบต่าง ๆ การคาดคะเนเกี่ยวกับการวัด อัตราส่วนตรีโกณมิติ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับ การวัด และการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เรขาคณิต รูปเรขาคณิตและสมบัติของรูปเรขาคณิตหนึ่งมิติ สองมิติ และ สามมิติ การนิยามภาพ แบบจำลองทางเรขาคณิต ทฤษฎีบททางเรขาคณิต การแปลงทางเรขาคณิต (geometric transformation) ในเรื่องการเลื่อนขนาน (translation) การสะท้อน (reflection) และการหมุน (rotation) พีชคณิต แบบรูป (pattern) ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เซตและการดำเนินการของเซต การให้เหตุผล นิพจน์ สมการ ระบบสมการ อสมการ กราฟ ลำดับเลขคณิต ลำดับเรขาคณิต อนุกรมเลขคณิต และอนุกรมเรขาคณิต การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น การกำหนดประเด็น การเขียนข้อคำถาม การกำหนดวิธีการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การนำเสนอข้อมูล ค่ากลางและการกระจายของข้อมูล การวิเคราะห์และการแปลความข้อมูล การสำรวจความคิดเห็น ความน่าจะเป็น การใช้ความรู้เกี่ยวกับสถิติและความน่าจะเป็นในการอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ และช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ การแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ และการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3) สารและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ

มาตรฐาน ค 1.1: เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง

มาตรฐาน ค 1.2: เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการต่าง ๆ และสามารถใช้ในการดำเนินการในการแก้ปัญหาได้

มาตรฐาน ค 1.3: ใช้การประมาณค่าในการคำนวณและแก้ปัญหา

มาตรฐาน ค 1.4: เข้าใจในระบบจำนวนและสามารถนำสมบัติที่เกี่ยวกับจำนวนไปใช้

สาระที่ 2 การวัด

มาตรฐาน ค 2.1: เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด

มาตรฐาน ค 2.2: แก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด

สาระที่ 3 เรขาคณิต

มาตรฐาน ค 3.1: อธิบายและวิเคราะห์รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

มาตรฐาน ค 3.2: ใช้การนิยามภาพ (Visualization) ใช้เหตุผลเกี่ยวกับปริภูมิ (Spatial Reasoning) และใช้แบบจำลองทางเรขาคณิต (Geometrize Model) ในการแก้ปัญหา

สาระที่ 4 พีชคณิต

มาตรฐาน ค 4.1: เข้าใจและวิเคราะห์แบบรูป (Pattern) ความสัมพันธ์ และฟังก์ชัน

มาตรฐาน ค 4.2: ใช้นิพจน์ สมการ อสมการ กราฟ และแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) อื่น ๆ แทนสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนแปลความหมายและนำไปใช้แก้ปัญหา

สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น

มาตรฐาน ค 5.1: เข้าใจและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

มาตรฐาน ค 5.2: ใช้วิธีการทางสถิติและความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล

มาตรฐาน ค 5.3: ใช้ความรู้เกี่ยวกับสถิติและความน่าจะเป็นช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

สาระที่ 6 ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์

มาตรฐาน ค 6.1: มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4. คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.1 มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจำนวนจริง มีความเข้าใจเกี่ยวกับอัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ เลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็ม รากที่สองและรากที่สามของจำนวนจริง สามารถดำเนินการเกี่ยวกับจำนวนเต็ม เศษส่วน ทศนิยม เลขยกกำลัง รากที่สองและรากที่สามของจำนวนจริง ใช้การประมาณค่าในการดำเนินการและแก้ปัญหา และนำความรู้เกี่ยวกับจำนวนไปใช้ในชีวิตจริงได้

4.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ผิวของปริซึม ทรงกระบอก และปริมาตรของปริซึม ทรงกระบอก พีระมิด กรวย และทรงกลม เลือกใช้หน่วยการวัดในระบบต่าง ๆ เกี่ยวกับความยาว พื้นที่ และปริมาตรได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการวัดไปใช้ในชีวิตจริงได้

4.3 สามารถสร้างและอธิบายขั้นตอนการสร้างรูปเรขาคณิตสองมิติโดยใช้วงเวียนและสันตรง อธิบายลักษณะและสมบัติของรูปเรขาคณิตสามมิติ ซึ่งได้แก่ ปริซึม พีระมิด ทรงกระบอก กรวย และทรงกลมได้

4.4 มีความเข้าใจเกี่ยวกับสมบัติของความเท่ากันทุกประการและความคล้ายของ รูปสามเหลี่ยม เส้นขนาน ทฤษฎีบทพีทาโกรัสและบทกลับ และสามารถนำสมบัติเหล่านั้นไปใช้ใน การให้เหตุผลและแก้ปัญหาได้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิต (geometric transformation) ในเรื่องการเลื่อนขนาน (translation) การสะท้อน (reflection) และการหมุน (rotation) และนำไปใช้ได้

4.5 สามารถนิยามและอธิบายลักษณะของรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

4.6 สามารถวิเคราะห์และอธิบายความสัมพันธ์ของแบบรูป สถานการณ์หรือปัญหา และสามารถใช้สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว และกราฟในการแก้ปัญหาได้

4.7 สามารถกำหนดประเด็น เขียนข้อความเกี่ยวกับปัญหาหรือสถานการณ์ กำหนดวิธีการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลโดยใช้แผนภูมิรูปวงกลม หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสมได้

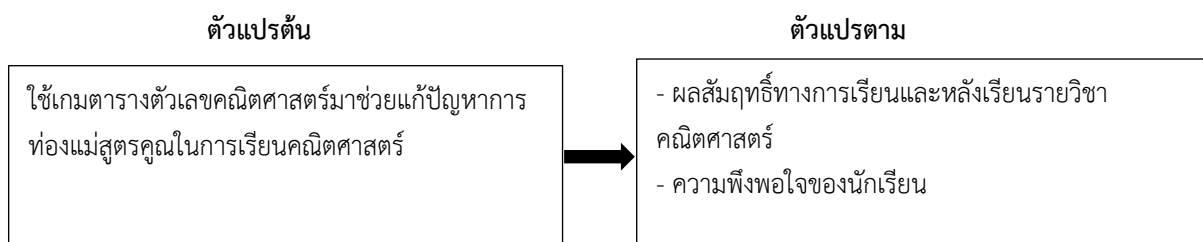
4.8 เข้าใจค่ากลางของข้อมูลในเรื่องค่าเฉลี่ยเลขคณิต มัธยฐาน และฐานนิยมของข้อมูล ที่ยังไม่ได้แจกแจงความถี่ และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งใช้ความรู้ในการพิจารณาข้อมูลข่าวสารทางสถิติ

4.9 เข้าใจเกี่ยวกับการทดลองสุ่ม เหตุการณ์ และความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ สามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์และประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

4.10 ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอ ได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์ และนำความรู้ หลักการ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามแนวคิดวิธีการจัดการเรียนรู้ใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ อธิบายโดยแสดงให้เห็นภาพความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 33 คน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์จำนวน 4 แผน จำนวน 8 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย 4.32 ซึ่งมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.4 - 1.0 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2 - 0.8 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนค่าน้ำหนักของคำตอบ ดังนี้

มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

ข้อมูลจากแบบสอบถาม มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลความหมายเปรียบเทียบเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550, หน้า 69) ค่าเฉลี่ย แปลความหมาย ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ใช้แผนแบบการวิจัยกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest-posttest Design) ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง (สุวิมล ติรกันันท์, 2551, หน้า 21)

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

Pre - test	Treatment	Post - test
O ₁	X	O ₂

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบทดสอบ แบบสอบถามความพึงพอใจและแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามลำดับดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการทดลองกับนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ มีคะแนน 30 คะแนน

2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน มาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการทำแบบทดสอบ

3. ดำเนินการสอนโดยใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ชั่วโมง

4. เมื่อดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน เสร็จเรียบร้อยแล้ว จากนั้นครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ โดยแบบทดสอบหลังเรียนเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน มาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการทดลอง

5. นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ มาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการตอบแบบสอบถาม

6. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบค่าที

2. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t*
ก่อนเรียน	33	9.14	3.06	3.16*
หลังเรียน	33	13.86	2.70	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. เนื้อหามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับชีวิตนักเรียน	4.32	0.45	มาก
2. การถ่ายทอดเนื้อหาชัดเจนและถูกต้อง	4.53	0.31	มากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมมีความหลากหลาย	4.43	0.24	มาก
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.49	0.45	มาก
5. บรรยากาศและสถานที่การจัดกิจกรรมเหมาะสม	4.36	0.42	มาก
6. กิจกรรมการใช้เกมช่วยฝึกทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	4.66	0.43	มากที่สุด
7. วิธีการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.48	0.55	มาก
8. กิจกรรมการใช้เกมช่วยให้นักเรียนสนใจ สนุกสนานและเกิดการเรียนรู้	4.63	0.52	มากที่สุด
9. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและแสดงออกในชั่วโมงเรียน	4.46	0.24	มาก
10. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากเรียนในครั้งนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	4.48	0.17	มาก
เฉลี่ยรวม	4.48	0.38	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.38)

อภิปรายผล

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะเกมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ควบคู่ไปกับความสนุกสนาน ไม่เครียด ไม่เกิดความเบื่อหน่าย เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง อีกทั้งเป็นการพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนไปโดยที่นักเรียนไม่รู้สึกรำคาญอีกด้วย ซึ่ง จิรกรรม ศิริประเสริฐ (2542, หน้า 7 - 10) กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนาทางสติปัญญา (Intellectual development theory) ผู้นำกลุ่มคือ Piaget ซึ่งเชื่อว่าลักษณะของการเล่นเป็นกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาและจะมีลักษณะเป็นในทางทิศเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตา วาณาคมกุล (2555) พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และจากและจากงานวิจัยของ ชนะชัย โลหะการก (2559) พบว่า การจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้เกมประกอบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้แม่สูตรคูณซึ่งจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจึงทำให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนและปัญหาปริศนาในเกมทำให้นักเรียนมีความสนุกและเพลิดเพลินในการเรียนรู้และต้องการที่จะแก้ปริศนาในเกมว่ามีคำตอบใดที่ซ่อนอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพงศ์ คงเอียด (2562) ศึกษาเรื่อง ผลของการสอนโดยใช้เกมที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาคณิต เรื่อง การคูณ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 8 (อนุบาลฝันที่เป็นจริง) พบว่า ผลของการสอนโดยใช้เกมที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาคณิต เรื่อง การคูณ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 8 (อนุบาลฝันที่เป็นจริง) พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการใช้วิธีการสอนโดยเกม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยทดสอบค่า (t-test Dependent sample) มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 5.22 สูงกว่าก่อนเรียนเท่ากับ 4.67 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์มาช่วยแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณในการเรียนคณิตศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.38) สอดคล้องแนวคิดที่ว่าด้วยการนำเกมเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นสามารถดึงดูดใจผู้เรียน โดยผู้สอนสามารถนำเกมไปใช้ในการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมาย เพราะเกมเป็นกิจกรรมที่จัดสภาพแวดล้อมของผู้เรียนให้เกิดการแข่งขันอย่างมีกฎเกณฑ์ และเป็นกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน และสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Grambs, J. D., Carr, J. C., & Fitch, R. M., 1970) และผู้เรียนยังสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับเกมได้ตลอดระยะเวลาในการเล่น เกม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระประภา คำภาเกะ (2563) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอกโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับเกมคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการแก้ปัญหาการท่องแม่สูตรคูณโดยใช้เกมตารางตัวเลขคณิตศาสตร์เข้ามาช่วยในการแก้ปัญหาการเรียนคณิตศาสตร์ โรงเรียนวัดสันติธรรม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรอธิบายกฎกติกาให้นักเรียนทุกคนเข้าใจก่อนทำกิจกรรม รวมถึงข้อตกลงเบื้องต้นที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1.2 ครูต้องควบคุมเรื่องเวลาในการทำกิจกรรม ให้เป็นไปตามขั้นตอน เพื่อเป็นข้อตกลงในการเล่นเพื่อให้นักเรียนใช้เวลาให้เหมาะสมในการทำกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาศึกษาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้เกมการศึกษา นักเรียนที่ระดับสติปัญญา สูง ปานกลาง และต่ำ เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้เกมคณิตศาสตร์เหมาะกับนักเรียนที่มีสติปัญญาในระดับใดและพัฒนาให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละบุคคล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- จิระประภา ศิริประเสริฐ. (2542). **คู่มือสำหรับการสอนและการคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับเกม**. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิระประภา คำภาเก. (2563). **การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอกโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (คณิตศาสตร์ศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนะชัย โลหะการก. (2559). **ผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้เกมประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จิตา วัจนาคกุล. (2555). **การสอนโดยใช้เกมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนนับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- มัทนา สีเสด. (2552). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการคิดคำนวณ เรื่อง การหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (คณิตศาสตร์ศึกษา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภาณุพงศ์ คงเอียด. (2562). **ผลของการสอนโดยใช้เกมที่มีผลต่อการเรียนรู้ วิชาคณิต เรื่องการคูณ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 8 (อนุบาลฝันที่เป็นจริง)**. รายงานวิจัยทางการศึกษา (วิชาชีพครู). วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.
- ลักขณา ภูวิลัย. (2552). **การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกหัด**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชร ภาณุจันท์. (2554). **การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์**. (เอกสารประกอบการสอน). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ไพรวลัย เสนงาม. (2550). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาการบวกและการลบสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ติรกันนท์. (2551). **การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุไรวรรณ กิมเฮง. (2551). **การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้โดยใช้ชุดนิทานคณิตศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Grambs, J. D., Carr, J. C., & Fitch, R. M. (1970). **Modern Methods in Secondary Education**. (3rd Edition). U.S.A.: Holt, Rinehart and Winston, Inc.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม พ.ศ. 2563

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วรฤต	เถื่อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ	เพชรสมบัติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ	วิชชวรนนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ	สีชมพู	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์	เผ่าวงศ์กุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปพนสรณ์	โพธิพิทักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไกรวิญญ์	ดีเอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริสวัสดิ์	ทองกานเหลือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
9. อาจารย์ ดร.ภูวดล	จุลสุคนธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
10. อาจารย์ ดร.มัลย์	วงศ์ฤทัยวัฒนา	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

***** พิจารณาก่อน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทินกร ชอัมพงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รุ่งทอง

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ รักดีจิตร